

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΕΥΧΟΣ 103^{ON}

19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Φυλλάδιον 1^{ον}

Επὶ τῆς καταστάσεως

Ἐξωτερικὴ ἐβδομας

Ἐσωτερικὴ ἐβδομας

Οἰκονομολογικὴ ἐβδομας

Χ. Παπαντωνίου. — Εἰς τὸ τρίτον ἔτος

Α. Τρωϊάνου. — Ἡ ἱστορία τῶν ἐκτελέσεων

Γ. Μάλλωσι. — Μετὰ τὸ ἔγκλημα

Ἡ Ἀναλογικὴ. Τὸ χαρκένωμα. Ἡ κάθαρσις

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δραχ. 159
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) £ 1
» ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5
Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐσωτερικοῦ καὶ τρίμη-
νοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Δὲ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι συμφωνοῦνται.

Τὰ ἐμβλήματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιτογῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλονος οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΠΕΝΤΕ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Γραφεία φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. αριθ. 273

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρίνονται εις τους αυστηροτέρους επισήμους κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά πλακοποιία, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλίνθων (τούβλων) και όγκολίθων (άγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κύκλωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την παρασκευήν υδραυλικών άμμοκονιαμάτων διά συνήθεις λιθοδομάς ή πλινθοδομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τα άμμοκονιάματα εξ άσβέστου.

Πολύ ταχύτερα πηξίς. Ασυγκρίτως μεγαλειτέρα άντοχή, άθεν: Ταχύτης εκτελέσεως. Σημαντική ελάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι: Κέρδος εις χρήσιμον χώρον και οικονομία εις έργατικά και όγκον λιθοδομής.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά λιπάσματα.—Ειδικά σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πάσαν έν γένει καλλιέργειαν και άπλά (άζωτοϋχα, υπερωσφορικά, κάλιοϋχα).

Όξέα.—Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν Θεικός σίδηρος, Περνοσοπορίνη.

Είδη Υαλουγείου.—Υαλοπίνακες κοινοί (τζάμια), επιτραπέζια είδη, Φιάλαι παντός είδους, Δαμιζάναι κ.λ.π.

Η Εταιρία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τό όποϊον παρέχει δωρεάν, προφορικώς ή δι' άλληλογραφίας, πάσαν πληροφορίαν δι' όλα τα γεωργικά ζητήματα και ειδικώς διά την χρήσιν των χημικών λιπασμάτων της.

ΕΤΟΣ Γ'.

19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 1036v

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Διευθυντής:

ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

17 Σεπτεμβρίου 1926

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΘΑΡΣΕΩΣ

«Οὐδέν κακόν καλοῦ ἀμικτον» ἔλεγον οἱ ἀρχαίοι. Καί το καλόν, τό ὅποιον προσέκυψεν ἐκ τῆς φονικῆς δίνης τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, μιάς ἀκομῆ ἐκόηλώσεως τῶν βενιζελικῶν ιδιοτήτων, εἶνε ἀσφαλῶς πολύ μεγαλειότερον τοῦ δεινοῦ τούτου. Διότι ἡ αἱματοχυσία τῆς στυγεράς αὐτῆς ἡμέρας σημειώνει τήν ἐμφάνισιν τῆς Νεμέσεως ὑπεράνω τῶν κύκλων ἐκείνων, οἵτινες τόσα καί τόσα ἀπετόλμησαν ἀτιμωρητέι μέχρι τοῦδε ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, κατὰ τοῦ Ἑθνους. Εἰσῆλθομεν διά τοῦ προχθεσinoῦ αἵματος εἰς τήν περίοδον τῆς καθάρσεως. Καθάρσεως ἀπό «παράγοντας», καθάρσεως ἀπό ἔκνομα πολιτικά, ἢ δι' ὅλων περιχεαρακωμένα, συγκροτήματά, καθάρσεως ἀπό πολιτικούς χαρακτήρας, οἱ ὅποιοι κατάρθωναν μέχρι τοῦδε νά συγκαλύπτωσιν ὅπωςδήποτε ἀπό τό πολύ κοινόν τό ἀκάθαρτον ἠθικόν βάθος των, καθάρσεως ἀπό ψευδεῖς καί ὑποκριτικές πολιτικές ιδεολογίας, καθάρσεως ἀκόμη ἀπό τοῦ δέους καί τοῦ τρόμου τοῦ Λαοῦ ἀπέναντι τῆς διαδοχικῆς ἀδιασπάστου μέχρι τοῦδε ἐπελάσεως τῶν διαφορῶν καί ποικιλομόρφων βενιζελικῶν συγκροτημάτων ἐναντίον τῶν ἐλευθεριῶν του, τῆς συνειδήσεώς του, τῆς περυσίας του, τῆς τιμῆς του, αὐτῶν τῶν γενικωτέρων ἐθνικῶν συμφερόντων του, ἀδιασπαστῶν διότι δέν εἶχον διαχωρισθῇ ἀκόμη διά ποταμοῦ αἵματος καί δεδομένων φοικτῆς ἐγκληματικότητος ἐναντίον ἀλλήλων, παρά τας βαιοπαθείς καί ἀνατρεπτικές ἐν τῷ αὐτῷ αὐτῶν ἐκδηλώσεις των κατὰ τοὺς ἀνταγωνισμούς πρὸς κατάληψιν τῆς ἐξουσίας. Οἱ συνεργαζόμενοι μεγάλοι ἐγκληματῆαι ποτέ δέν καθίστανται περισσότερον ἀνίσχυροι, παρά ὅταν στρέφονται ἐναντίον ἀλ-

λήλων. Ἡ διάσπασις τῆς ἐγκληματικῆς ἀλληλεγγύης των ὁδηγεῖ κατ' εὐθείαν καί συντομῶς πρὸς τήν πλήρη ἐκμηδένισιν. Ἡ πολυκορυφὸς βενιζελικὴ ἐπαλξις ἤρχισεν ἤδη νά διασείσται καί νά καταπίπτῃ ἀφ' ἐαυτῆς. Ἀλλὰ καί νά ἀποκαλύπτῃ εἰς τὰ ὅμματα πάντων τήν βενιζελικὴν ἀνομίαν. Ἀλληλοδιαδόχως οἱ «σωτῆρες», οἱ κιδεολόγοι, οἱ «πατριῶται» αὐτοσύρονται καί ἀλληλοσύρονται γυμνοὶ πρὸ τοῦ μεγάλου Κριτηρίου τῆς Ἱστορίας καί τοῦ Κοινοῦ. Ὁ Πάγκαλος, ὁ Κονδύλης, ὁ Παπαναστασίου, ὁ Πλαστήρας, ἦτοι οἱ λησταί, οἱ δολοφόνοι, οἱ ἀσυνείδητοι, οἱ ἴαγοι. «Ἡ ἀμαρτία γεννᾷ θάνατον». Διακήρυξις τοῦ ἀψευδοῦς βιβλίου τῶν αἰώνων.

ΜΟΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΟΣ

Μερικαὶ βενιζελικαὶ ἐφημερίδες ὑποκρίνονται παρθένον κατὰλήξιν ἢ ἀπειλοῦν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς μοιραίας ἀπειφανίσεως τοῦ καθεστωτικοῦ ζητήματος εἰς τήν ἀθρογορασίαν τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ τύπου, ὁ ὅποιος, ἐπὶ τέλους, καί ἂν δέν ἤθελεν ἀκόμη ν' ἀσχοληθῇ με αὐτό, ἦτον ὑποχρεωμένος νά τό πράξῃ, μετὰ τας δογματικὰς δηλώσεις τοῦ κ. Κονδύλη, τόνισαντος ὅτι ἡ προσφιλές του Ἀναλογική ἔχει ὡς σκοπὸν καί ν' ἀποκλείσῃ ἀνακίνησιν τοῦ πολιτικοῦ παρὰ τῶν ἀντιδημοκρατικῶν, εἴτε κατὰ τας ἐκλογάς, εἴτε ἐν τῇ νῆα Συνελεύσει. Ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι, ἐκτός τῶν ἄλλων, καί ἐπὶ τῆς παγκληκῆς τυραννίας, εἰς φύλλα τῆς «Ν. Ἐποχῆς» τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, ἀναφανδὸν καί ἀπροκαλύπτως ἐτόνισαμεν τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νά ἐρωτηθῇ ἐκ ἑξ ὅτου ὁ Λαὸς διὰ τό πολίτευμά του, διωγώτερον παντὸς ἄλλου βεβαίως δυνάμεθα νά ἐνοήσωμεν καί ν' ἀνεχθώμεν τὴν ἐκπλήξιν καί τας ἀπειλάς τοῦ «Ἐλευθεροῦ Λόγου» καί τοῦ «Ἐλευθεροῦ Τύπου», ὅ-ότι περὶ αὐτῶν τῶν βε-

δείξεν ὀρθοκρίσιαν καὶ ἠθικὴν διάθεσιν, διὰ τῆς ἀρθρογραφίας αὐτῆς ἐπὶ τῶν γεγονότων. Ὁ ἔντονος ἀγὼν τῆς «Ἑοτίας» ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, ἡ ἀπόλυτος παρ' αὐτῆς ἀποδοκίμασις τοῦ δημοκρατισμοῦ τοῦ κ. Παπαναστασίου, σπεύσαντος νὰ υἱοθετήσῃ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ ὁδεσποτικούς φήμας περὶ διοργανώσεως παρά βασιλοφρόνων τῶν τραγικῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἀικτροτήτων τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, ἡ ἐμολογία τῆς ὅτι «μὲν ὁ π λ ε υ ρ ο ς Συνέλευσις ἐψήφισε πὸν μονόπλευρον ἐκλογικὸν νόμον τῆς Ἀναλογικῆς» εἶνε σημαντικὸν τεκμήριον ὅτι τὸ φῶς τῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς πολιτικῆς ἐντιμότητος δὲν ἀποπνίγεται ἐντελῶς καὶ ὅτι θὰ εὐρεθῶσι καὶ ἄλλα ἐκ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ στρατοπέδου, μίαν ἡμέραν—κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ κριθῶσιν ἐκ νέου τὰ πάντα—στοιχεῖα, ἔχοντα τὴν ἠθικὴν διάθεσιν νὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν ἀληθῆ ἀποκατάστασιν καὶ ἐξάγνισιν τῆς χώρας.

ΝΕΑ ΤΑΚΤΙΚΗ

Λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ πολιτικὴ κίνησις ἐν Ἑλλάδι ἤρχισεν πλέον ἐξελλισσομένη μετὰ τάσεις ἐριστικῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ πολιτικοῦ ἑδαφους καὶ δημιουργίας νέων πολιτικῶν συνηκῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀποκλείσωσι διὰ παρά πολὺ καὶρόν τὸν ἐλάχιστον ἐν τῷ μέλλοντι τὰ καθεστῶτα τῆς βίας, τῆς ἀνομίας, τῆς δυσναστεύσεως τοῦ Λαοῦ ὑπὸ τυραννικῶν καὶ παρενθέτων εἰς τὴν πολιτικὴν ἐνόπλων συγροτημάτων, ἡ «Νέα Ἐποχή», ἡ ἐργασθεῖσα μέχρι τοῦδε ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ ὑπὲρ καθιερώσεως ὑγιῶν πολιτικῶν ὁρων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τῆς πλήρους δικαιοσύνης τῆς νομιμόφρονος μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ ἐντείνῃ ἤδη, ὑπὲρ πάσαν ἄλλην περίστασιν, τὸν ἀγῶνα αὐτῆς, νὰ προσπαθῇ νὰ ἐπιδράσῃ ἀμεσώτερον εἰς τὰς συνειδήσεις καὶ τὰ πνεύματα τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς. Εἶνε τόσα τὰ προκύψαντα καὶ τὰ ὑφ' ὑπάρχοντα πολιτικὰ ζητήματα, ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ συναφέστατα πρὸς μεγάλας ἠθικὰς καὶ ἐθνικὰς ἀπόψεις, τόση ἡ δημιουργηθεῖσα ἀπὸ τοῦ 22—διὰ νὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὴν ἐκτοτε ἐποχὴν—ἐσωτερικὴ σύγχυσις, ἀλλοίωσις καὶ ἀθέτησις τῶν πάντων ὀρθότερον, ὥστε ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάπτωτος καθοδήγησις τῆς Κοινῆς Γνώμης παρὰ τῶν ἀρμοδίων πρὸς τοῦτο διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς χώρας, τῆς ἀνορθώσεως τῶν ἐρείπειων, ν' ἀποβαίνει τὸ κυριώτερον καὶ μᾶλλον ἐπείγον τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἐνεκα τούτου, ἐπιεικῶς μάλιστα ἐκλογῶν, διὰ τῶν ὁποίων

ἴσως κριθῇ τελικῶς ἡ τύχη τῆς χώρας αὐτῆς καὶ διὰ τὴν ἐκβασιν τῶν ὁποίων ὑπὲρ τοῦ Ἀντιβενεζελικοῦ στρατοπέδου, πρέπει πάντες οἱ ὁμογενεῖς, ὁλοψύχως καὶ μετ' ὅλων τῶν δυνάμεων ἡμῶν, νὰ συντελέσωμεν, ἡ «Ν. Ἐποχή» ὑπὸ περιορισμῶν, ἐπὶ τὴν διαστημα τοῦλάχιστον, τὴν χωρὸν τοῦ διατιθέμενον παρ' αὐτῆς διὰ τὴν ἀντικειμενικὴν παρακολούθησιν τῶν ζητημάτων καὶ τῶν γεγονότων, ἵνα ἐπαρκέσῃ περισσότερο εἰς τὸν ἐλεγχον καὶ τὴν κριτικὴν ἐπ' αὐτῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ φρονήματος τοῦ ὁμόφρονος Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Η ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ

Ἐφ' ὧσιν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν τῶν ἀξιοτιμῶν συνδρομητῶν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἀλλοχοῦ οἰκονομικῆς ἀναγενέσεως τοῦ Λογιστηρίου τῆς «Νέας Ἐποχῆς» περὶ τῆς ἀναγκῆς ὅπως τοῦτο εἰδοποιήσῃ εγκαίρως διὰ τὴν διακοπὴν τῆς περαιτέρω ἀποστολῆς τοῦ φυλλοῦ. Καὶ τοῦτο διότι πολλοὶ τῶν συνδρομητῶν μας ἀφοῦ ἔλαβον καθ' ὅλον τὸ ἔτος τὴν «Νέαν Ἐποχὴν» ἠρνήθησαν νὰ καταβάλουν τὴν συνδρομὴν τῶν προβαλόντες τὴν δικαιολογίαν ὅτι δὲν ἔδωσαν ἐντολὴν ἀνανεώσεως τῆς συνδρομῆς. Τονίζοντες τὴν δὴλῶσιν ταύτην ὅτι ὁ μὴ ἐπιστρέφων τὰ δύο πρῶτα τεύχη τοῦ ἔτους θεωρεῖται ὡς σιωπηρῶς ἀνανεώσας τὴν συνδρομὴν του, παρακαλοῦμεν ὅπως οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν διακοπὴν ἐπιστρέψωσι διὰ τοῦ αὐτοῦ γραμματοσήμου τὰ παρὸν καὶ τὸ προσεχές τεύχος διὰ νὰ διαγραφῶν τοῦ καταλόγου.

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΙΣ

Εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ προηγουμένου τεύχους τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἐπῆλθε βραδύτης ἕνεκα βλάβης τοῦ μηχανήματος τοῦ βιβλιοδετείου.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ μας παρακαλοῦνται θερμῶς νὰ συγχωρήσωσι τὴν βραδύτητα ταύτην.

ΑΘ. ΠΟΝΤΙΑΔΑ

Ἰατροῦ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑΝ

Βιβλίον χρήσιμον διὰ τὰς οἰκογενεῖας καὶ τοὺς ἰατροὺς. Προφύλαξις ἀπὸ πάσαν νόσον καὶ πρῶται βοήθειαι. Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἀληθῆ ἀνακούφισιν θὰ προκαλέσουν μεταξὺ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον πολυπληθῶν φίλων τῆς εἰρήνης αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐν Γενεύῃ. Τὸ πνεῦμα ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν λαῶν τὸ ὁποῖον ἐπρωτάνευσε εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Κοινωνίας Προέδρου Οὐίλσον ἤρχισεν, εὐτυχῶς, νὰ ἐπικρατῇ θετικώτερον μεταξὺ τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἀπειλαὶ τοῦ Μουσολίνι, αἱ δολοφονικαὶ τῶν Σοβιετ καὶ ἡ κομμικὴ ἀποχώρησις τοῦ Πρίμο ντε Ριβέρα δὲν συγκινοῦν πλέον κανένα καὶ δὲν θὰ ἰσχύουν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν τύχην τοῦ διεθνoῦς οργανισμοῦ τῆς Γενεύης. Καίτοι μάλιστα ὑπερέβη τὸν ἑξαετὴ βίον ἡ Κ. Τ. Ε. ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνισχύεται καθημερινῶς, ἡ ὑποδοχὴ δὲ τῆς ὁποίας ἔτυχεν ἡ Γερμανία εἰσερχομένη ἐπισήμως εἰς τὸν ὁργανισμόν ἵνα μετὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ἐξελίξεως ἡ ὁποία συντελεῖται εἰς τὰς διαθέσεις τῶν μικρῶν ὅσον καὶ τῶν μεγάλων Κρατῶν, ὑπὸ τὴν πίεσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων.

Οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἐξεφώνησαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐν Γενεύῃ οἱ ὑπουργοὶ τῶν Ἑξωτερικῶν Γαλλίας καὶ Γερμανίας κ. κ. Μπριάν καὶ Στρέζεμαν καταδεικνύουν τὴν ταὶτότητα ἀντιλήψεων ἡ ὁποία ἀρχίζει νὰ ἐπικρατῇ μεταξὺ τῶν μέχρι τῆς χθὲς ἐμπολέμων. Ὅποια διαφορὰ γλώσσης κατὰ τὴν παροῦσαν ἐν Γενεύῃ Συνέλευσιν τῆς Κ. Τ. Ε. καὶ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν Γερμανῶν ἀντικατὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης τῶν Βερσαλλιών, τῷ 1919. Τότε ὁ γηραιὸς Κλεμανσώ ἀντιπροσώπευσε τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς βίας καὶ ἀφῆκε νὰ ἐκχειλίσῃ ὅλη ἡ ἱμπεριαλιστικὴ διάθεσις, ἡ ὁποία ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν νικητῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

Ἡδὲ αὐτὸς ὁ Πουαγκαρὲ, ὁ ἐπικληθεὶς «Ἀθροπὸς τῆς Ρόδου» ἢ καὶ «Πουαγκαρὲ—Πόλεμος», ἀναγκάζεται νὰ ἐπιδιοκίμασῃ τὴν πολιτικὴν τοῦ Μπριάν, ἐκπροσωποῦντος τὴν νέαν εἰρηνοφιὸν καὶ διαλλακτικὴν τάσιν τῆς Γαλλίας. Ἡ πολιτικὴ τῆς ἐκδικήσεως ἀπέτυχεν, ἀποδοκιμασθεῖσα ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων.

Ἡ Μακράν τὰ ὅπλα, τὰ μυδραλλιοβόλα, τὰ κανόνια. Τόπον εἰς τὴν συμφιλίωσιν, τὴν διαι-

τησίαν, τὴν εἰρήνην...», τονίζει ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Συνελεύσεως τῆς Γενεύης ὁ Γάλλος ὑπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν καὶ ὡς ἰσχυρὰ ἀκούονται οἱ διαλλακτικοὶ ἀλλὰ σταθεροὶ ἐν τῇ δικαίᾳ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ λόγου τοῦ Γερμανοῦ συναδέλφου του.

Βεβαίως εἶναι πρόωρον νὰ λέγεται ὅτι διὰ τῆς εἰσόδου τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Κ. Τ. Ε. ἐπέρχεται ἡ παγκόσμιος συνδιαλλαγὴ καὶ συμφιλίωσις. Ἡ ἀπουσία τῆς Ρωσίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀφ' ἑτέρου, δύο κολοσσῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικής, εἶναι δείγματα τῆς ἀδυναμίας τῆς Κ. Τ. Ε. τὴν ὁποίαν μόνη ἡ συμβολὴ τῆς Γερμανίας δὲν ἰσοφαρίζει.

Ἀλλ' ἡ Κ. Τ. Ε. εἰσέρχεται δι' ἀποφασιστικοῦ βήματος εἰς νέαν περίοδον, ἀνταξίαν τῶν σκέψεων τοῦ πρωτεργάτου τοῦ διεθνoῦς οργανισμοῦ, προέδρου Οὐίλσον. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον ἐὰν αἱ αὐταὶ διαθέσεις ἐπικρατοῦν καὶ εἰς τὸ μέλλον, ὥστε ὁ ὁργανισμὸς τῆς Γενεύης νὰ ἀποδῇ πραγματικῶς Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ πολιτικὴ τῆς διεσόδου εἰς τὰ Βαλκάνια τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ἀπὸ τινος ὁ Μουσολίνι καὶ εἶχε ἤδη θυμὸν αὐτῆς τὸν Πάγκαλον, ὁλίγον δὲν καὶ αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα, συνεχίζεται ἐν Ρώμῃ μετὰ πραγματικῆς θερμότητος. Ἡ πτώσις τοῦ Παγκάλου δὲν ἐψύχρυνε τὸν ζήλον τῆς Κοσσυλλιᾶς, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς ληξιάσεως ἑβδομάδος περισφίγγει εἰς τοὺς πλοκάμους τῆς καὶ τὴν Ρουμανίαν. Ἡ συμπάθεια τὴν ὁποίαν τρέφει ὁ Ἀδερῆσκο πρὸς τὸν Φασισμὸν καὶ τὸν Μουσολίνι ἔφερε τὴν Ρουμανικὴν πολιτικὴν πληρίστην παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἰταλίας, μετὰ τῆς ὁποίας ὁ Ἀδερῆσκο ὑπέγραψεν καὶ συνθήκην φιλίας. Ἡ Ἰταλία, ἐκαιοποιῶσα μέρος τῶν Βαλκανικῶν βλέψεων τῆς, ἐπιδιώκει κυρίως ἐμπορικὴν διείσδυσιν, τῆς ὁποίας ἐλπίζει ὅτι θὰ εἶναι καὶ συνάμα ἐπικρατὴς ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι χαλῶν ἐφημερίδων ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι χαρακτηριστικὰ τῶν διαθέσεων τῆς Ἰταλίας ἀλλὰ δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἡ διείσδυσις δέ, ἰδιαίτερος, τῆς Ἰταλίας εἰς τὰ Βαλκάνια δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Βουλγαρίαν, ὡς διατείνονται μερικὰ φασιστικὰ ὅργανα. Ἡ Βουλγαρία τότε

μόνον θα κατορθώση να ἐνισχυθῇ πολιτικῶς ὅταν μεταβάλλῃ ὀριστικῶς πολιτικὴν, ἐγκαταλείψουσα τοὺς ἐναγκαλισμοὺς τῶν κομιτατζήων.

Ἐν ὁ Μουσολίνι ὑφίσταται καὶ νέαν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν—δείγμα τῶν συνεπειῶν παντὸς αὐταρχικοῦ καθεστώτος—ὁ ἑπὶ τῶν νεολατίνων δικτατόρων, ὁ Πρίμο ντε Ριέρα, μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας τοῦ πυρβολικοῦ, κρίνεται ἀπαραίτητον, ὅπως πρὸ τινων μηνῶν καὶ ὁ Πάγκαλος, νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν λαόν καὶ ἐπιτύχῃ διὰ παντὸς μέσου τὴν ἔγχεσιν τοῦ ἀγοῦντος λαϊκοῦ παραγόντος. Ὅπως καὶ ἐν Ἑλλάδι, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔστο δύσκολον, τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ Πρίμο ντε Ριέρα ἀπογάνωσε τὸ «δημοψήφισμα» τοῦ κατὰ τὸν «ἀπλούστερον» τρόπον: Ἐκλήθησαν οἱ πολῖται νὰ ἐπιδρομίσουν τὸ δικτατορικὸν καθεστῶς! Οἱ μὴ ἐπιδρομίσαντες παρεκλήθησαν νὰ παραινεῖν εἰς τὰς οἰκίας των. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Πρίμο ντε Ριέρα ἐπέτυχεν καὶ τὸ «λαϊκὸν χρῆσμα», ἀνερόκλητος δὲ δύναται νὰ συνεχίσῃ τὸν δικτατορικὸν τοῦ δρόμον.

Παρὰ τὴν καλὴν θέλησιν τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύει συνεχῶς ἡ Ἑλλὰς ἐναντὶ τῆς Τουρκίας, αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐπιμένουν εἰς τὰς ἀνθελληνικὰς ἐνεργείας των, παρὰ τὰς ἐπαλειψμένους καὶ ρητὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Πουδὴ βέη. Αἱ κατασχέσεις συνεχίζονται, τῶν λίγας ἡμέρας μετὰ τὴν μονογράφειαν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμβάσεων. Ἀργυροπούλου-Σουκρή. Τί συμβαίνει; Ἀπατᾶται λοιπὸν ἡ Ἑλλὰς δίδουσα πίστιν εἰς τὰς καθησ-

χαστικὰς διαβεβαιώσεις τῆς Τουρκίας, πίπτουσα θύμα ἐσκεμμένης δολοπλοκίας ἀπὸ μέρους τῆς Ἀγκύρας; Καλὸν θὰ ἦτο νὰ βοηθῇ μία διασάφησις τόσον ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἀγκύρας.

Βεβαίως αἱ Σερβικαὶ ἐφημερίδες μᾶς ἐσυνείθισαν εἰς ἀμετροέπειαν γλώσσης ἐναντὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐπανειλημμένως δὲ μᾶς ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ τονίσωμεν τὴν ὀδυσσικήν τακτικὴν τοῦ τύπου τοῦ Βελιγραδίου. Ἡ ἐπιμονὴ του, ἐν τούτοις, εἰς τὰς γνωστὰς ὕβρεις μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἐπανέλθωμεν. Ἡ «Πολίτικα» τοῦ Βελιγραδίου διέπραξε πρὸ ἡμερῶν νέαν κακοήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι βαρυτάτη. Ἡ Σερβικὴ συνάδελφος δὲν ἐδίστασε πράγματι νὰ χαρακτηρίσῃ ἱταμώτατα τὸν Ἑλληνικὸν λαόν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτικὸν κόσμον, ἐπεμβαίνουσα οὕτω κατὰ τὸν ἀνοικειώτερον τρόπον εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς χώρας. Ἡ στάσις τῆς «Πολίτικα» εἶναι ἀχαρακτήριστος, ἀσφαλῶς δὲ ὁφείλει νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς πρεσβείας Βελιγραδίου καὶ αὐτῆς τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως. Ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ ἐννοούμεθα: Θέλουν οἱ Σέρβοι τὴν φιλίαν τῆς Ἑλλάδος ἢ προτιμοῦν, μήπως, τοὺς Βουλγάρους; Πάντως ὕβρεις, ὡς αἱ ἐκτοξευθεῖσαι ἀπὸ τὴν «Πολίτικα», δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνεκταί, προσερχόμεναι ἀπὸ σθεναρομένην καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐφημερίδα φιλικὸν Κράτος. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὴν «Βρέμει» ὅταν γράφει ὅτι ἡ Σερβία δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀδιάφορος διὰ τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος.

POLITICUS

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Μετὰ τὰ αἵματηρά γεγονότα τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, τὰ ὁποῖα ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐσήμαναν τὴν δύσιν τῆς δράσεως τῶν σωμάτων τῶν Πραιτωριανῶν καὶ τῶν λειψάνων τῆς Παγκαλικῆς δικτατορίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἀπέδειξαν περιττότατος τοῦ ἀφύπνισιν τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Κονδύλη, παρὰ τὴν κατ' αὐτῆς πολεμικὴν σύμπαντος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου—ἐξαίρεσις τῆς ἐλαχίστης μειωμένης τῆς ὑπὸ τὸν κ. Παπαναστασίου «Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως»—ζητήσαντος καὶ ζητοῦντος τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν παραχώρησιν τῆς θέσεως

καθαρῶς ὑπηρεσιακὴν κυβερνήσιν, παρὰ τὴν πολεμικὴν συσσώμιν τοῦ τύπου, ἀξιοῦντος τὴν παρὰ αὐτῆς τῆς καὶ συμφωνοῦντος πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν κ. κ. Τσαλδάρη, Καφαντάρη, Μιχαλακοπούλου, Δεμερτζή καὶ Μεταξά, παρὰ τὴν ἐκδηλον διαφωνίαν τοῦ Προέδρου κ. Κουντουριώτου, ἐπιμένει εἰς τὴν κατακράτησιν τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς διενέργειαν τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν.

Οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ δὲν ἔπαυσαν ὑποδεικνύοντες τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποχωρήσεως τῆς κυβερνήσεως, ἵνα ἐδραιωθῇ πλήρως εἰς τὸν λαόν

ἡ πεποίθησις, ὅτι ἡ περίοδος τῆς στρατοκρατίας ἔληξε καὶ ὅτι ἡ χώρα θὰ εἰσέλθῃ εἰς ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον.

Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἀνεκοίνωσε, συνεπείᾳ προκλήσεως καὶ ὑποδείξεων τῶν κ. κ. Δεμερτζή καὶ Παπανδρέου, ὅτι δέχεται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν κυβερνήσιν του δι' ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως, ὑπὸ τοὺς ὅρους ὑπευθύνου παρὰ τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ἐξασφαλίσεως τῆς τάξεως, ἀπολύτου συμφωνίας αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ μέλη τῆς ὑπηρεσιακῆς, καὶ ἀποδοχῆς παρὰ πάντων αὐτῶν τῆς ἀναλογικῆς, διότι διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ πιθανὸν νὰ λάβῃ ὁ ἀντιβενεζελισμὸς περισσοτέρας βουλευτικῆς ἑδρας, ὅτε, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν κ. κ. Τσαλδάρη καὶ Δεμερτζή, ὅτι τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα δὲν εἶναι ἀκόμη λελυμένον ὀριστικῶς καὶ πρέπει νὰ διενεργηθῇ δημοψήφισμα ἐπ' αὐτοῦ, θὰ διακινδυνεύσῃ ἡ Δημοκρατία.

Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἀπήντησεν, ὅτι δυσκόλως πραγματοποιήσιμον θεωρεῖ μόνον τὸν τρίτον περὶ Ἀναλογικῆς ὅρον, ἀποκλειομένης ἀπολύτως παρὰ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, αὐτὸς δὲ, προσέθεσε, καίτοι φρονεῖ, ὅτι ἡ Ἀναλογικὴ θὰ δημιουργήσῃ ἀκυβερνησίαν καὶ θὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὸν κοινοβουλευτισμὸν, ὅτε θὰ ἔχωμεν καὶ νέα προξικοπήματα, θὰ ἠνείχετο αὐτὴν, ἐάν ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ ἔμενον ἐπ' αὐτῆς σύμφωνοι, διότι τότε θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς διὰ τῆς κοινῆς συνεννόσεως καὶ συνεργασίας ἐν τῇ διεύθετῃ τῶν πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν τῆς χώρας, νὰ δημιουργηθῶσι συνθήκαι ἐξασφαλιστικαὶ αὐτῆς ἀπὸ νέων ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ μέλλοντι.

Ὁ κ. Παπαναστασίου εἶπεν, ὅτι τὸν λόγον ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ μόνον οἱ κατὰ τῆς ἀναλογικῆς κεκηρυγμένοι πολιτικοὶ ἀρχηγοί. Ὁ κ. Μεταξάς, ἀποδεχόμενος, ἐν τῇ ἀπαντήσῃ του, τοὺς δύο πρώτους ὅρους, ἀπορρίπτει τὸν τρίτον περὶ ἀναλογικῆς, ἐξαίρει τὰ πλεονεκτήματα τοῦ πλειοψηφικοῦ καὶ ἀποκροεῖ ἀπολύτως, ὅτι εἶναι δυνατόν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐκλογὰς νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα καθεστωτικόν, ὅπως ἰσχυρίσθη ὁ κ. πρωθυπουργός.

Ὁ κ. Τσαλδάρης ἀπήντησε διὰ τῶν ἐξῆς:

«Πρὸ ἡμερῶν διὰ δημοσιευθεῶν δηλώσεων μου ὑπεστήριξα, ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Κονδύλη δὲν εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ὅπως ἐνεργήσῃ τὰς ἐκλογὰς καὶ δέον ν' ἀντικατασταθῇ δι' ὑπηρεσιακῆς τοιαύτης, ἥτις νὰ ἐνεργήσῃ ταύτας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πλειοψηφικοῦ καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ὑφιστάμενον νόμον, με εὐρεῖαν δηλαδὴ περιφέρειαν καὶ διὰ σφαιριδίου. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος.

Εὐχαρίστως παρατηρῶ, ὅτι ἡ γνώμη τῆς ἀν-

τικαταστάσεως τῆς κυβερνήσεως δι' ὑπηρεσιακῆς τοιαύτης κατακτᾷ ἑδαφὸς καὶ εἰς τὴν ἀντίθετον ἀκόμη παρατάξιν.

Ἄν δὲ ὁ κ. Κονδύλης ἐπιμένῃ νὰ παραμένῃ εἰς τὴν Ἀρχὴν, τοῦτο εἶναι λόγος ἰσχυροποιῶν ἐτι μᾶλλον τὴν γνώμην τῆς ἀντικαταστάσεώς του. Ἡ δὲ νὰ προβάλλῃ ἤδη ὀρισμένους ὄρους δι' ἀντικατάστασιν τοῦ ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως, τοῦτο μόνον ὡς ἀξίωσις δικτατορικῆς ἀρχῆς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ.

Ὁ κ. Κονδύλης, ὡς ἀρχηγὸς πολιτικῆς μερίδος, καὶ μάλιστα σύμβουλος τοῦ Ἀνωτάτου ρυθμιστοῦ τοῦ πολιτεύματος, ἔχει οὐ μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ καθήκον νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του καὶ δεόντως νὰ τὴν ὑποβάλλῃ, προκειμένου νὰ σχηματισθῇ νέα κυβερνήσις.

Ἀλλὰ νὰ προβάλλῃ ὄρους ὡς πρὸς ταῦτα, οὐδαμῶθεν δικαιούται. Νὰ εἶναι δὲ βέβαιος ὅτι πάντες, ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν τάξιν καὶ ὅπως ἡ Χώρα ἐπανέλθῃ εἰς ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον, θὰ καταβάλωσι πάσας τὰς προσπάθειας, ὅπως ἐν τῇ ἀντικατάστασιν τοῦ παρασχεθῶσιν αἱ πρὸς τοῦτο ἐγγυήσεις.

Ὡς πρὸς τοὺς ὑπανισσομένους φόβους τοῦ διὰ τὴν Δημοκρατίαν, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσω ὅτι τοῦτο ὑποστηρίζεται οὐ μόνον παρὰ τοῦ κ. Δεμερτζή καὶ ἐμοῦ, καθ' ὃν ὁ κ. Κονδύλης ὥσπερ ὀφισμένης ὑπονοίας, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ κ. Μεταξά, ὃν δὲν ὑποπτεύεται, πρὸς δὲ καὶ παρὰ τῶν κ. κ. Μιχαλακοπούλου, Σοφούλη, πλείστων φίλων τοῦ κ. Καφαντάρη, ὡς καὶ παρ' ἱκανῆς μερίδος τοῦ δημοκρατικοῦ τύπου, οἵτινες εἶναι ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Δημοκρατίας.

Καὶ ὁ ὑπανισσομένος παρὰ τοῦ κ. Κονδύλη κίνδυνος ἐλέγχεται τελείως ἀνυπόστατος.

Θὰ εἶχον δὲ ἐπὶ πλέον νὰ προσθέσω, ὅτι ὁ κ. Κονδύλης, πολιτικὸς ἐξόριστος ἐν Θήρᾳ ὢν, εἶχε δεχθῇ ἐν τῇ μετὰ τῶν λοιπῶν πολιτικῶν ἡγετῶν συνεργασίᾳ ὡς πρὸς τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος διὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, χωρὶς τότε νὰ διαβλέπῃ κίνδυνον ἐκ τούτου διὰ τὴν Δημοκρατίαν.

Εἰς τὰς συζητήσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ τέμα. Καὶ ἂν πραγματικῶς ἐπιζητήται νὰ τεθῇ τέμα καὶ εἰς τὸν ἀνόμαλον πολιτικὸν βίον, ἐπιβάλλεται νὰ σχηματισθῇ ἁμέσως ὑπηρεσιακὴ κυβερνήσις, ἡ ὁποία νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ἐκλογὰς διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος, ὡς ὁ Νόμος κελεύει καὶ οὐχὶ ὡς οἱ ἐκάστοτε καταλαμβάνοντες τὴν Ἀρχὴν κατὰ τὴν γνώμην των διατάσσουσιν.

Ὁ κ. Δεμερτζής, ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Κονδύλη, εἶπε μεταξύ τῶν ἄλλων:

«Συγκεκριμένως επί των προϋποθέσεων, υπό τας οποίας δηλοῖ, ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ καταθέσῃ τὴν Ἀρχήν, ἔχω νὰ εἶπω, ὅτι οὐδεμία μοι μένει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι εὐχερέστατον νὰ ἐξευρεθῶσι, τῇ κοινῇ συνανέσει ἀμφοτέρων τῶν πολιτικῶν παρατάξεων, τὰ πρόσωπα, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἀνετίθετο τὸ ἔργον τῆς ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως. Ἐπίσης εἶναι ἐμφανές, ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὁλοκλήρου παρὰ τῇ Κοινῇ Γνώμῃ καὶ τῷ στρατῷ εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀνεπιφύκτως θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν περὶ τῆς τάξεως, τὴν ὁποῖαν ὁ κ. Κονδύλης ἀμφιβάλλει, ὅτι δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν.

»Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρίτον ὅρον περὶ ἀναλογικῆς νομίζει ὅτι τὸ ζήτημα διαφεύγει τὴν ἀνωδοτότητα τοῦ κ. Κονδύλη. Ἐν πάσῃ ὁμῇ περιπέσει, εἴμαι διατεθειμένος νὰ συζητήσω μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχηγῶν».

Ὁ κ. Χ. Βοζίκης εἶπε:

«Δὲν νομίζω, ὅτι, ὡς θέτει τὰ ζητήματα ὁ κ. Κονδύλης, δύναται νὰ γίνῃ σοβαρὰ καὶ οὐσιαστικὴ ἐπ' αὐτὸν συζήτησις, ἀφοῦ μάλιστα ἀσχετῶς πρὸς τὰς προσπαθείας, τὰς οποίας καταβάλλει διὰ νὰ κρύψῃ τὰ διανοήματά του, δὲν ποῶνται ἕτεροι ἄλλοι, εἰμὶ νὰ ἀρνῇται καὶ αὐτὸς συζήτησιν».

Ἡ «Νέα Πολιτικὴ Ἐνωσις» ἔκαμε τέλος τὴν ἐπίσημον αὐτῆς ἐμφάνισιν διὰ πολιτικοῦ γεύματος, δοθέντος πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Κωνστ. Ζαβιτσάνου, ὅστις, ἐπ' εὐκαιρίᾳ, ἀνέπτυξε τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα αὐτῆς. Ταυτοχρόνως ἠγγέλθη ἡ σύμπηξις νέου πολιτικοῦ κόμματος ὑπὸ τὴν τριανδρίαν τῶν κ. κ. Ἀλεξ. Χατζηκυριάκου, ναυάρχου, Κ. Τυπάλδου, ναυάρχου, καὶ Γεωργ. Δ. Ράλλη.

Μετὰ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ ὁ κ. Χαρ. Βοζίκης, μετέχων, ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν συμπληρωθεῖσαν «ἡνωμένην ἀντιβενιζελικὴν παράταξιν» προέβη εἰς δηλώσεις ἐπὶ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως αἵτινες συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς:

«Ἡ δικτατορία Κονδύλη ἀποκαλύπτεται συνέχεια τῆς δικτατορίας Παγκάλου. Ἡλλαξέ μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ δικτάτορος. Οἱ σκοποὶ παραμένουσιν οἱ αὐτοί. Εἰς τὰ παρασκήνια δρῶσιν ὑπὸ τὸν κ. Κονδύλην οἱ αὐτοὶ παράγοντες μὲ τὰ αὐτὰ μέσα καὶ τοὺς αὐτοὺς συνδέσμους.

Ὁ κ. Κονδύλης, ὁ δημιουργὸς, ἀλλὰ καὶ ἐκλεχτός, ἀλλὰ καὶ νικητής, τῶν δημοκρατικῶν ταγμάτων, ἐγκατέλειπε τώρα ἐν συνεργασίᾳ πρὸς τὸν Παπαναστασίου καὶ τὰ προσχήματα. Εἶναι τοῦτο ἡ μὲν πρὸς Παγκάλου διαφορά. Καὶ ὁ κ. Κονδύλης ἐδήλωσε προχθὲς σαφῶς ὅτι

δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀφήσῃ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Χώρας εἰς χεῖρας τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ καὶ ὅτι δὲν στέργει εἰς τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα διότι δι' αὐτοῦ εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθῃ μὲ πλειοψηφίαν ἐδρῶν ὁ ἀντιβενιζελισμός. Καὶ συμπληρῶν αὐτὸν προσθέτει ὁ κ. Πετιμεζᾶς, ἐπίσης σαφῶς, ὅτι «ἡ ἐκ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος προερχομένη Βουλὴ θὰ διαλυθῇ καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν στρατοκρατίαν».

Μετὰ καὶ τὰς τοιαύτας σαφεῖς δηλώσεις δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ διαλλακτικοί, οἱ ἐξ αὐτῶν εἰλικρινεῖς διαλλακτικοί, οἱ σπεύσαντες κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὰς συνδιαλλακτικὰς ὑποσχέσεις τῶν κ. κ. Κονδύλη καὶ Παπαναστασίου καὶ ἐλπίσαντες ἐπὶ τὴν ταχείαν ἐπαναφορὰν τῆς γαλήνης εἰς τὸν τόπον, θὰ ἐπείσθησαν πλέον ὅτι ἀληθὲς συνεννόησις δὲν εἶναι δυνατὴ καὶ ὅτι καὶ πᾶσα περὶ αὐτῆς συζήτησις περιττεύει.

Θὰ ἐπείσθησαν ἀκόμη ὅτι ὁ ἐκλογικὸς ἀγὼν καὶ αὐτὴ ἡ ἐκλογικὴ νίκη ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις καὶ ἀπειλὰς δὲν θὰ τερματισθῇ τὴν κατὰστασιν.

Καὶ μένει τώρα νὰ ἴδωμεν ἂν πράγματι ὁ Στρατὸς καὶ ὁ Στόλος δημιουργῇ τὸ ἀδιέξοδον ἢ ἂν παρὰ τὴν θέλησίν του ἐκμεταλλεύονται τὴν δύναμιν του καὶ ἂν θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀνέχεται τὴν τοιαύτην ἐκμετάλλευσιν, τὴν χωρίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Λαοῦ».

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Πετιμεζᾶς, καθηγητὴς τῆς Νομικῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς δημοσιογράφους ἐν σχέσει πρὸς τὸν διεξαγόμενον ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως πόλεμον τῶν κομμάτων καὶ τοῦ τύπου, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις «**μὲν δὲν δεῖ βομβῶν**» θ' ἀπεχωρήσῃ τῆς ἀρχῆς. Ἐπίσης ὁ αὐτὸς ὑπουργὸς ἐπανελάθεν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Ἀναλογικῆς ἐπιβάλλεται χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ Δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Ἀπαντῶν εἰς τὰς ἱταμάς αὐτὰς δηλώσεις ὁ ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κ. Παν. Τσαλδάρης ἐδήλωσε τὰ κατωτέρω:

«Ἡ στρατοκρατικὴ μορφή τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβε τοιαύτην ἔντασιν ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ κ. καθηγητὴς τῆς Νομικῆς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ὁμιλῇ ἐν σημερινῇ του συνεντεύξει περὶ «**βομβῶν**» καὶ «**πραξικοπήματος**». Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν γνωρίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἦς μετέχει κατέλαβε τὴν ἀρχὴν διὰ βομβῶν, φυσικὸν εἶναι νὰ φρονῇ ὅτι διὰ τοιούτων πρέπει καὶ νὰ ἐκδιωχθῇ. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Διατάγματος περὶ Ἀναλογικῆς

ἐκλογῆς θ' ἀπετέλει πραξικόπημα, ἐπὶ τῷ ὅτι ἔχει θεσπισθῇ ὑπὸ τῆς Λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας, ἀποτελεῖ ἀληθὲς πραξικόπημα κατὰ τῆς νεμικῆς.

«Εἶναι ἀληθῶς ἀπορίας ἄξιον πῶς καθηγητῆς τῆς Νομικῆς ἀποκαλεῖ θέσπισμα τῆς λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας τὸ κατασκευάσμα εὐαριθμῶν φίλων τῶν κ. κ. Κονδύλη καὶ Παπαναστασίου, προερχομένων ἐκ τῆς γνωστῆς ἐκείνης μονοπλεύρου Συνελεύσεως καὶ τῶν ὁπίων τὰς πράξεις κατήγγειλαν ὡς ἐκνόμους τὰ δύο σημαντικώτερα ἐκ τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει ἐκείνῃ κομμάτων, τῶν κ. κ. Καφαντάρη καὶ Μεγαλακοπούλου.

Ἀὐτὸ εἶναι τὸ θέσπισμα τῆς λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας κατὰ τοῦ ὁποίου φοβεῖται μὴ πραξικοπήσῃ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἔχων ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ἱσχύς τῶν Κομμουνιστῶν καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἀστών».

Κατόπιν τοῦ γενομένου θορύβου ἐν τῷ τύπῳ ἐπὶ τῶν δηλώσεων τούτων τοῦ κ. Πετιμεζᾶ, οὗτος ἠναγκάσθη μετὰ **τρίτημερον** νὰ προέλθῃ εἰς διάψευσιν αὐτῶν.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Πειραιῶς, σημεῖως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως αὐτοῦ, περὶ ἧς ἀνέφερον ἤδη ἡ «Ν. Ἐποχή», παρουσιάσθη διὰ πολυμελοῦς ἐπιτροπῆς αὐτοῦ πρὸ τοῦ κ. Κουντουριώτη καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ τὸ γνωστὸν ψήφισμα περὶ σχηματισμοῦ οἰκουμένης ἢ ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως, πλήρους ἀποιμαζύνσεως τοῦ στρατοῦ ἐκ τῆς πολιτικῆς καὶ διενεργείας τῶν ἐκλογῶν διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, ὅπερ ἀσφαλίζει τὴν ἐκλογὴν βιωσίμου κυβερνήσεως καὶ ὅπερ θ' ἀποκλείσῃ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κομμουνισμοῦ ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ κ. Κουντουριώτης ἐδέχθη μετὰ συγκινήσεως τὸ ψήφισμα, ὡς καὶ τὴν δήλωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τοῦ Πειραιῶς, τασσομένου εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εὐμερείας τῆς πατρίδος. Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ὁ κ. Κουντουριώτης ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ καταβάλῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐπαρκοῖαν πρὸς ἀποδοχὴν τῶν δικαίων ἀποφάσεων τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, ἐξέφρασε δὲ καὶ τὴν προσωπικὴν του προτίμησιν πρὸς τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα.

Πρὸς τὸν Ἐμπορικὸν Σύλλογον Πειραιῶς ἐξέφρασαν τὴν ἀλληλεγγύην των διὰ τὸ διάδημά του τοῦτο οἱ πλείστοι τῶν ἐμπορικῶν συλλόγων τοῦ Κράτους.

Μετὰ τὴν ἐκδηλουμένην ἐπιμονὴν τῆς κυβερνήσεως, ἐνισχυομένης παρὰ τοῦ κ. Παπαναστασίου καὶ ἐσχάτως παρὰ τοῦ κ. Καφαντάρη πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀναλογικῆς, ἤρξατο καὶ πάλιν συζητούμενη ἡ περίπτωσις τῆς ἀποχῆς τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐκλογῶν. Ὑπὲρ τῆς ἀποχῆς κλίνει τὸ Λαϊκὸν κόμμα, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ περὶ τὴν «ἡνωμένην ἀντιβενιζελικὴν παράταξιν» πολιτευόμενοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαθέσεις τοῦ Μεταξικοῦ κόμματος, δὲν ἐγνώσθη τί τὸ σάφές.

Πάντως τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν ἀπεφάσισεν ὁριστικῶς ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἦτις θὰ συζητηθῇ κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ κόμματος, ἦτις ὤρισθη διὰ τὸ Σάββατον, 18 τρέχοντος.

Τὰ ὑπὸ τοὺς κ. κ. Γ. Καφαντάρη καὶ Α. Μεγαλακοπούλου κόμματα, κατόπιν συνεννόησεως τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ἀπετέλεσαν τὴν «Ἐνωσιν Φιλελευθέρων» καὶ θὰ κατέλθουν ἡνωμένα εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα. Πρὶ συνεργασίας τῆς «Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως» καὶ τοῦ Κονδυλικοῦ κόμματος κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς δὲν ἐγνώσθη τί νεώτερον.

17)9)1926 μ. μ.

Ἡ πολιτικὴ κατάσταση, κατὰ τὰς πλέον πιθανὰς προβλέψεις, ἐξελισσεται πρὸς τὰς ἐκλογὰς, ἂς θὰ διενεργηθῇ ἡ παρούσα κυβερνήσις μὲ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα. Αἱ κυκλοφορήσασαι διάδοσαι περὶ ἐπιμονῆς τῆς πλειονότητος τῶν ἀξιωματικῶν, ὡς ὁ κ. Κονδύλης καταλίπη τὴν ἀρχὴν καὶ παραδῶσιν αὐτὴν εἰς ὑπηρεσιακὴν κυβερνήσιν, ἦτις νὰ ἐνήργει τὰς ἐκλογὰς μὲ τὸ πλειοψηφικὸν, ἐκόπασαν, φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ἐντολοδόχος τοῦ σώματος τῶν ἀξιωματικῶν στρατηγὸς κ. Ὁθωναῖος, ὅστις ἐφθάσεν εἰς Ἀθήνας συνεφώνησεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς παραμονῆς τῆς κυβερνήσεως Κονδύλη.

Μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ κ. Ὁθωναίου, τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα», ἡ ἐφημερίς ἐκείνη ἦτις ἐζητεῖ Ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν καὶ πλειοψηφικὴν, ἐδημοσίευσεν ἀπροσδοκῆτως ἄρθρον ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τῆς τ. μ. ε. Κυβερνήσεως τοῦ κ. Κονδύλη διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς ἐκλογὰς».

Πάντως τ' ἀποδοκτα εἰς τὸν τόπον τούτον τῶν παραδόξων, δὲν ἀποκλείονται.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἡ «Νέα Ἐποχή» θὰ δημοσιεύει βιβλιοκρισίας μόνον τῶν πρὸς αὐτὴν ἀποστελλομένων βιβλίων.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΕΤΟΣ

Η "ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ,"

"Όταν πρό τριών ετών ο διευθυντής της «Νέας Έποχης» κ. Μάλλωσας με συνήντησε μίαν ημέραν εις την οδόν Σταδίου και μου ανέκοινωσεν ότι πρόκειται να εκδώση καθαρώς πολιτικόν περιοδικόν, προσκαλών με συγχρόνως εις συνεργασίαν, τὸν ἐκελευσθέντα διὰ μίας ἀπὸ τὰς συνειθισμένας εἰς τοὺς δημοσιογραφικοὺς κύκλους ἀνεπιφυλάκτους καὶ ὡμὰς ἀποδοκιμαστικὰς ἐκφράσεις, ἡ ὁποία κατόπιν μετέπεσεν εἰς ἐκδήλωσιν οἴκτου, διὰ τὴν ἀσφαλεστάτην, κατ' ἐμέ, ἀπώλειαν χρόνου, ἀγώνων καὶ χρημάτων ἐπὶ τοιούτου ἐκδοτικοῦ ἐδάφους. Ὁ λόγος δὲν ἦτο μόνον ἡ γνῶμη μου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἄλλως τε δὲν μετεκινήθη—ὅτι μόνον διὰ πολυμεροῦς καὶ πολυπλοποῦ δημοσιογραφικῆς ἐμφανίσεως δύνασαι νὰ προσελκύσῃς καὶ συγγραττήσῃς τὸν Νεοῦ ληναν ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ τοῦ δώσῃ ὁ δημοσιογράφος τὸ πᾶν, διὰ νὰ εὐδοχήσῃ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς νὰ καθομολογήσῃ ὅτι τὸν ἀνέχεται τοῦλάχιστον· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντίληψις, ὅτι μίαν ἀμαρτωλὴν καὶ βεβαρυνμένην πολιτικὴν ἀτμοσφᾶραν, λόγῳ τῶν ἀλλοπαλλήλων ἀπασιῶν καὶ ἀτυχῶν πολιτικῶν καὶ ἐθνικῶν γεγονότων, μὲ διαλείψεις περιοδεύουσιν καὶ εὐτυχῶν, ἡ ἐμφάνισις περιοδικῶν ἀποκλειστικῆς σχεδὸν πολιτικῆς σκοπιμότητος καὶ πολιτικοῦ περιεχομένου θὰ ἦτο ποδὶ παντὸς ἐφιαλτικὴ. Παρενετίθετο δὲ εἰς τὴν σκέψιν μου καὶ τὸ προηγούμενον τοῦ ἐνδόξου ναυαγίου ὁμοίων περιοδικῶν, ὡς ἡ «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις» τοῦ ἀειμνήστου Ἰω. Δομαντίου καὶ τῶν κ. κ. Γ. Μπουσίου καὶ Σουλιάτου Νικολαΐδου, ἡ «Ἐπιθεώρησις τῶν Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν» τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων κ. Γ. Καραντάση, περιοδικῶν πράγματι ἐξαιρετικῶν περὶ περιεχομένου καὶ ἀξίᾳ τοῦ προορισμοῦ τῶν. καὶ οἱ τριῶν ἄλλων. Ὅλα αὐτὰ ἄλληλοδιδόχως εἶχον ἀνατελεῖ καὶ ταχέως μᾶς εἶχεν ἀποχαιρετήσῃ διὰ τὴν αἰωνιότητα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, κατὰ τρόπον ὑπενθυμίζοντα τὸν ἀπογνωστικὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Προφητᾶ νακτος, ἐπὶ μίας ἄλλης περιπτώσεως οἴκτου ἐξαφαισμοῦ, «καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἡγῶ ἀπωλέσθη», ὥστε νὰ θεωρῆται πλέον ὡς ἀπραξιόπημα καὶ καθαρὰ παραφροσύνη ἡ ἀνανέωσις τοιαύτης προσπάθειας. Ἀλλὰ εἶχον κάμει λογαριασμὸν χωρὶς τὸν ξενοδόχον. Καὶ

ξενοδόχος εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἦτον ἡ θερμὴ καὶ ἀκατάβλητος θέλησις τοῦ κ. Μάλλωσας—ἐξασκηθέντος καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν ὑπομονήν, κατὰ τὴν τριετὴ καθήλωσιν τοῦ εἰς τὴν Κορσικὴν, συνεπεία τῆς ἐντιματῆς ἐκείνης παρεμβάσεως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα τοῦ γνησιωτάτου ἀληθοῦς τέκνου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Ζοννάρ—, καθὼς καὶ ἡ ἀμετακίνητος πίστις αὐτοῦ, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία, τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ διερμηνεύσῃ καὶ νὰ στηρίξῃ διὰ τῆς «Νέας Έποχης», ὅχι μόνον δὲν εἶχεν ἐκπνεύσει ἀλλὰ εἶχε καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ δημιουργήσῃ περίεξ τῆς εὐγενούς προσπάθειας τοῦ περιβάλλοντος ἐμφυχωτικῶν καὶ ζωογονητικῶν. Καὶ δὲν δύναται τις μὲν νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ «Νέα Έποχή» ὑπεστηρίχθη παρὰ τοῦ ὁμόφρονος κόσμου ἀξίως τῶν θυσιῶν τῆς καὶ τῶν προθέσεων τῆς, ἀφοῦ φέρει ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς καὶ τὸ τραῦμα τῆς καθυστερήσεως 150.000 δραχμῶν ἐκ συνδρομῶν, ἀλλὰ πάντως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κάτι τι ἐξαιρετικὸν καὶ ἡ μέχρι τοῦδε παρμονή τῆς ἐν τῇ ζωῇ, ἐν πλήρει ἀγωνιστικῇ ἀκμῇ, μὲ ἀσφαλὲς πλέον πρὸ αὐτῆς ἔδαφος συνθετωτέρας καὶ πλουσιωτέρας εἰς τὸ ἐξῆς ἐμφανίσεως καὶ ἐξελίξεως. Καὶ τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς ἀνευ διαλείψεων καὶ κλονισμῶν εἰσόδου ἐντὸς τοιούτου ἀποκλειστικοῦ κατὰ τὸ περιεχόμενον, ἐκτὸς ἀραιότητων ἐξαιρέσεων, περιοδικῶν εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑπάρξεώς του,—δεδομένου ὅτι τὰ πρῶτα ὑλικά ἐφόδια του ἦσαν πενιχρότατα, αὐτὰ τὰ στοιχειωδέστατα καὶ ἀπαραίτητα μόνον—δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐξηγηθῇ, παρὰ μόνον διὰ τῆς ἐνθέρμου καὶ ἐνθουσιαστικῆς ὑποστηρίξεως τοῦ παρὰ σημαίνουσιν μερίδος ἀναγνωστῶν του, ἀναγνωριζόντων εἰς αὐτὸ ἕνα εὐγενὴ σηματοφόρον καὶ πρωταγωνιστὴν εἰς τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα. Ὑποστηρίξεως, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει κανεὶς νὰ ἐλπίζῃ, ἀποβλέπων εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς πολιτικῆς ἐξελίξεως τῆς Χώρας μας ἀπὸ διετίας, ὅτι θὰ διαγραφῇ ἐφεξῆς πολὺ ἐντονωτέρα καὶ εὐρυτέρα περὶ τὴν πορείαν τῆς «Νέας Έποχης». Ἐχει ἄλλως τε νὰ ἐπιδείξῃ αὕτη κατὰ τὸ μικρὸν διάστημα τῆς ἐμφανίσεώς της καὶ ἀπόψεως ἐργασίας καὶ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἰδεολογίας τῆς, αἱ ὁποῖαι εἶναι τῶν ὄντων ἀξίαι νὰ σημειωθῶσιν ἰδιαίτερος, ὅπως ἐπιβάλλεται

νὰ ὑπομνησθῇ ἰδιαίτερος τὸ ὅτι εἰς τὸ γενικὸν πρόγραμμά της περιελάμβανεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὴν συγκινούσαν καὶ εὐγενὴ σκοπιμότητα νὰ ἐμφανίσῃ καὶ νὰ ἀνασυνθέσῃ πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ μεγάλην εἰς τοὺς καιροὺς μας πολιτικὴν προσωπικότητα τοῦ Δημητρίου Γούναρη, ἡ δευτέρα περίοδος τῆς δράσεως τοῦ ὁποίου ἐσημειώθη εἰς στανικὰς καὶ θυσιαστικὰς περιστάσεις αἰτινες ἄρδην ἀνέτρεψαν τὸς εὐγενεῖς θυσίας καὶ προσπάθειας, ἐμαρτύρουν τὸς ἐλπίδας, συνεσκότισαν ἀπαισίως τὴν ἀλήθειαν, ἐστραγγάλισαν τὸ δίκαιον καὶ ἐδημιούργησαν εἰς τὸν ἐκλεκτότατον αὐτὸν πολιτικὸν ἄνδρα καὶ τοὺς συνεργάτας του τραγικώτατον καὶ φρικιαστικὸν τέλος.

Ἡ «Νέα Έποχή» ἐξεπλήρωσε μέχρι τοῦδε τὸ πρὸς αὐτὸν καθήκον της, διὰ τῆς τελέσεως περιφανούς πολιτικοῦ μνημοσύνου ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῆς καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκδόσεως τῆς «Πολιτικῆς Ἱστορίας» του. Ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον της καὶ πρὸς τὸν ἀείμνηστον Βασιλέα Κωνσταντῖνον, τὸ ἕτερον αὐτὸ μέγα ἥθικον καὶ ἐθνικὸν σύμβολον τοῦ ὁμόφρονος κόσμου, δημοσιεύσας πρώτη τὸ μέρος τῶν ἡμερολογιακῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν πριγκίπισσαν Πάουλαν, τὸ ἀναγόμενον εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους, ἐπιστολῶν ἀποκαλυπτικῶν τοῦ μαρτυρίου καὶ τῶν ἐντίμων διαθέσε-

ων τοῦ γράψαντος αὐτὰς κατὰ τὴν συγκλονιστικὴν ἐκείνην ἐποχὴν. Ἀνεδημοσίευσεν πρῶτη ἐπίσης τὸ περίφημον ἐπὶ τῶν γεγονότων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, τῶν σχετικῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα, σύγγραμμα τοῦ κ. Στ. Σκουλούδη, τοῦ καὶ πρωθυπουργήσαντος ἀπὸ τοῦ 1915..., σύγγραμμα περιλαμβάνον ὅλα τὰ συναφῆ ἐπιστολὰ ἐγγράφα καὶ ἐκθέτον πιστότατα τὴν ἐξελίξιν ἐκείνην, τοῦ ὁποίου μόνον δύο ἀντίτυπα εἶχον κυκλοφορήσει πρὸ τῆς ἀνεδημοσίευσέως αὐτοῦ παρὰ τῆς «Νέας Έποχης», τὸ ἐν σταλὲν πρὸς τὸν ἀείμνηστον Βασιλέα καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὸν κ. Γ. Στρέϊτ. Καὶ ἐπὶ τῆς τυραννικῆς καὶ ἀπαγορευτικῆς περιόδου τῆς παγκλητικῆς δικτατορίας εἶχε ποῶτη ἡ «Νέα Έποχή» τὸ σθένος νὰ τονίσῃ, ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἀνωμαλία καὶ περιπλοκή δὲν δύναται ν' ἀρθῇ πραγματικῶς, παρὰ μόνον ἐὰν ὁ Λαὸς κληθῇ ν' ἀποσπασθῇ πρωτίστως ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος.

Οὕτω, ἐξηγητήσασα κατὰ πάντα δυνατόν τρόπον, καὶ μὲ ὑπερβατὴν ἀκρίβειαν, ἐπὶ προφανῶς κινδύνῳ, τὸ πόνομα τῆς ἐφάνη πιστοτάτης εἰς τὰς ἐπαγγελίας της. Ὑποθέτομεν ὅτι δύναται νὰ ἀξιοῖ πλέον καὶ ἀκριβῶς ἀνάλογον τοῦλάχιστον ὑποστήριξιν παρὰ τοῦ ὁμόφρονος κοινῶν, ἂν ὅχι ἐξαιρετικῇ.

X. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤ' ΑΥΤΑΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Πολλοὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἰδὲ καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀναγνώσται τῆς «Νέας Έποχης», ἀγνοοῦντες προφανῶς τοὺς ὅρους ἀπὸ τοῦ ὁποίου διετέλει ὁ ἡμερησίως καὶ περιοδικῶς τύπος, κατὰ τὸ διάστημα τῆς δεκατετραμήνου παγκλητικῆς τυραννίας, διεμαρτυρήθησαν δι' ἐπιστολῶν τῶν διὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἐξιστορήσεως τῶν γεγονότων, ἅτινα διεδραματίσθησαν ἐν τῇ αὐτοχρή ταύτῃ Χώρα κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῆς ἀπαισίας πλαστηριακῆς ἐπαναστάσεως, γεγονότων νικητῶν κυρίον χαρακτηριστικὸν ὑπῆρξεν ἡ δολοφονικὴ ἐξόντωσις τῶν πέντε πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ πρώην ἀρχιστρατήγου.

Δι' οὗς ὅμως λόγους ἡ «Νέα Έποχή» ἐξηναγκάσθη, παρὰ τὴν ἐπὶ τῆς δικτατορίας διαπιστωθεῖσαν εὐθαρσὴ τακτικὴν τῆς, νὰ διακόψῃ τὴν συνέχειαν τῶν ἱστορικῶν ἀποκα-

λύσεων, διὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς αἰτίαν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρασχεθῶν δημοσίᾳ αἱ ὀφειλόμεναι ἐξηγήσεις ὅχι μόνον πρὸς τὰς δι' ἐπιστολῶν ἐκδηλώσαντας τὰς ἀπορίας τῶν ἀλλὰ καὶ γενικῶς πρὸς τοὺς ἀναγνώστας της.

Οἱ τιμήσαντες μὲ τὸ ζῶηρον ἐνδιαφέρον τῶν καὶ τὴν συνεχῆ παρακολούθησιν τῶν, τὰς δημοσιευθεῖσας σελίδας τῶν προηγηθέντων τῶν ἐκτελέσεων θὰ ἐνθυμοῦνται βεβαίως ὅτι εἰς τῶν κυρίων αὐτοεργῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου ἐγκλήματος ὑπῆρξεν ὁ ἀνατραπεὶς Δικτάτωρ. Τὴν δὲ δυσφορίαν του διὰ τὰς διὰ τῆς «Νέας Έποχης» ἀποκαλύψεις εἶχε καὶ δημοσίᾳ ἀκόμη ἐκδηλώσει ἐν αὐτῇ τῇ ἀληθμονήτῳ Συνελεύσει τῶν βενιζελικῶν, προσπαθῆσας νὰ ἀποτινάξῃ ἐκ τῶν ὤμων του τὰς εὐθύνas. Εὐθὺς δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς καταλήψεως τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Παγκαλίου ἡ «Νέα Έποχή» ἐξηναγ-

κάσθη να διακόψη την συνέχειαν της εξιστορήσεως των μετά τας εκτελέσεις γεγονότων, διότι θα ἐκινδύνευεν ἐν ἐναντία περιπτώσει να διακόψη την ἐκδοσὶν της, ἥτις ὅμως ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἀπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν της νὰ ἐκτιμηθῇ ἂν προσέφερον διὰ τῆς θαρραλέας καὶ ἀκλόνητου πολιτικῆς της ὑπερσσίας περισσώτερας εἰς τινὰς στιγμὰς ἀπὸ τῶν ἡμερήσιον ἀντιδενιζελικῶν τύπων, διατελέσαντα ὑπὸ τὰς ἀμεσώτερας πιέσεις καὶ ἀπειλὰς τῆς τυραννίας.

Ἡ διαδεχθεῖσα τὴν παγκαλικὴν δικτατορίαν κατάσταση, ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ὀδηγουμένη, ἔλυσεν τὰ δεσφὰ τοῦ τύπου. Ὑπὸ τὴν ὑφισταμένην δὲ ἤδη σχετικὴν ἐλευθεροτυπίαν ἡ «Νέα Ἐποχὴ» φρονεῖ ὅτι τῇ ἐπιβάλλεται νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐξιστορήσιν τῶν γεγονότων ἐκείνων, ἀποδλέπουσα, μόνον καὶ μόνον, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς Ἀ-

ληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Εἰς τὸ τεύχος τοῦτο διὰ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ. Ι. Μάλλωσιν, κατέχοντος ὡς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων πρὸς τὸν ἀείμνηστον Γούναρη δεσμῶν του πλήρη τὰ στοιχεῖα, διαπιστοῦται ὅτι οἱ τόσον ἀνάνδρως δολοφονηθέντες πολιτικοὶ ἠδύναντο νὰ διαφύγουν τῶν χειρῶν τῶν δημίων των, ἐν τούτοις ἐνέμειναν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι γνωρίζοντες ὅσα ἀνέμενον αὐτοὺς τύχη, ἀλλὰ φρονούντες ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς πολιτικούς ἄνδρας νὰ δραπετεύουν.

Ἀπὸ δὲ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θὰ συνεχίσωμεν τὴν παράθεσιν τῶν στοιχείων ἐκείνων δι' ὧν θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ διερεύνησις τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν εὐθυνῶν διὰ τὰ κατὰ τῆς Πατρίδος ἐγκλήματα, εἰς αὐς ἀνήκουν αὐταί.

ΑΓΓΕΛΟΣ Ι. ΤΡΩΙΑΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

—ΗΔΥΝΑΝΤΟ ΝΑ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΟΥΝ;

(Συνέχεια τῶν ἀποκαλύψεων, ὧν εἰς τὴν διακοπὴν εἶχομεν προῦν ἀπὸ τῆς 25 Ἰουνίου 1928 λόγῳ τοῦ κινήματος Παγκάλου).

Ἀφ' οὗτου προσέδωμεν εἰς τὴν ἐξιστορήσιν τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἧς ἐπεκράτησεν ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1922, συγγέλας, ἐφυλάκισεν, ἐδικάσεν καὶ ἐσυμφέκτισεν τοὺς πέντε πολιτικούς ἀνδρας καὶ τὸν ἀρχιστρατήγον, τὰ γράμματα τῆς «Ν. Ἐποχῆς» κατέκλυσεν οὐρανὸν ἐπιστολῶν, ἀναγνωστῶν αὐτῆς μὲ τὰ ἐρωτήματα.

—Δὲν ἵδυναντο νὰ δραπετεύσουν, ἢ δὲν εἶχον τὸν πρὸς τοῦτο καιρὸν; Ἐλείπον ἄραγε τὰ μέσα; Τέλος δὲν ὑπῆρξαν μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν των, πενήκοντα, εἴκοσι, δέκα, γενναῖοι διὰ νὰ διευκολύνουν τὴν φυγὴν των διὰ νὰ σώσουν αὐτοὺς καὶ μὴ πέσωσιν εἰς χεῖρας τῶν δυνάμεων των;

Εὖλογα καὶ ἀπολύτως δεδικοιολογημένα τὰ ἐρωτήματα ταῦτα καὶ ἄξια μιᾶς ἐκ μερῶν τῆς «Ν. Ἐποχῆς», ἥς ὁ διευθυντὴς τότε ἐτέλει εἰς στενωπὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ ἀείμνηστον Δημ. Γούναρη, ἀπαντήσεως ἱκανῆς νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ἀπορίας οὐ μόνον ἐκείνων, οἷτινες διετύπωσαν αὐτὰς ἀλ-

λά χοροῖμον καὶ δι' ἐκείνους οἷτινες ἄλλως πως ἔχοντο μάθει τὰ γεγονότα ἅτινα θ' ἀφ' ἧς ἠδύναντο κατατέρω.

Ἀπὸ τῆς 8ης Σεπτεμβρίου καὶ ἡ Κυβέρνησις Τριανταφυλλάκου καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐγνώριζον δι' εἰς Χίον καὶ Μυτιλήνην παρετηρηθεῖτο ἐπαναστατικὸς τις ὁρμηδὸς μεταξὺ σημαντικῆς μερίδος τῶν διαφρονούντων τὴν αἰχμαλωσίαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀξιωματικῶν. Τὴν 10ην Σεπτεμβρίου αἱ πληροφορίες ἄς εἶχεν ὁ ἀείμνηστος Δημ. Γούναρης ἦσαν πλέον συγκεκριμέναι. Κατὰ τὰς πληροφορίες ἐκείνας ἐν Χίῳ, ἀξιωματικοὶ τινες ἀνώτεροι μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τοὺς Πλαστήραν, Πρωτοσύγγελον, Κουρουσόπουλον καὶ ἄλλους τινάς, παρασκευάζον στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν μ' ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐπιβολὴν Κυβερνήσεως Οἰκουμένης καὶ μὲ πρόγραμμα τὴν συνέχισιν τοῦ πολέμου πρὸς διάσωσιν τῆς Θράκης. Μία ἐκ τῶν ἀξιώσεων τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης θὰ ἦτο ἡ ἐν λευκῷ ἀνάθεσις τῆς διαχειρί-

σεως τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς εἰς τὸν Ἐλ. Βενιζέλον. Τὰ ὀνόματα τοῦ συνταγματάρχου Γουαῖτ καὶ τοῦ ἀντιπλοίαρχου Φωκᾶ δὲν ἀνεφέροντο εἰς τὰς πληροφορίες ἐκείνας.

Αἱ πληροφορίες αὗται ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τοῦ Δημ. Γούναρη μετὰ τινος δυσπιστίας. Τὴν δυσπιστίαν ταύτην ἐνίσχυνον καὶ οἱ Λικόλ. Σιράτος καὶ Ν. Θεοτόκης. Παρέστην εἰς μίαν σχετικὴν συζήτησιν τὴν ἑσπέραν τῆς 10ης Σεπτεμβρίου ἐν τῇ οἰκίᾳ Πρωτοπαπαδάκη. Ἦσαν συγκεντρωμένοι ἐκεῖ, οἱ ἀείμνηστοι Κωνσ. Λομβάρδος Πρόεδρος τῆς 1' Ἐθνοσυνελεύσεως, Π. Πρωτοπαπαδάκης, Ν. Θεοτόκης, Ν. Σιράτος καὶ ὁ Δ. Γούναρης. Οἱ ἀληθινοὶ ἄνδρες ἐσχολίαζον πληροφορίες τινάς ἃς εἶχε μεταδώσει εἰς τὸν Γούναρη, ὁ ὑποστράτηγος κ. Κωνσταντινίδης ἐπὶ τῶν ἐν Χίῳ καὶ Μυτιλήνῃ συμβαινόντων. Ὅταν ὁ Δημ. Γούναρης ἀνεκοίνωσε τὰς πληροφορίες τοῦ κ. Κωνσταντινιδοπούλου, οἱ Θεοτόκης καὶ Σιράτος ἀπέκλειον τὸ ἐνδεχόμενον μιᾶς στρατιωτικῆς ἐξεγέρσεως.

—Εἶνε ἀδύνατον νὰ σκέπτονται οἱ ἀξιωματικοὶ περὶ νέας πολεμικῆς περιπετειᾶς. Διότι στρατὸς δὲν ὑπάρχει, καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζουν αὐτοὶ καλλίτερον παντὸς ἄλλου. Ἐπειτα ἀπὸ τοιαύτην καταστροφὴν τὴν ὑπὸ πρίαν ἡμεῖς εἰδομεν ἐκ τοῦ πλησίον, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπισυνθεσιν ἡ ὁποία ἐπηρεάζοντο τῆς καταστάσεως, μόνον πυράς, ρονες θὰ εἶνε ἐκεῖνοι αἱ ὁποῖοι σκέπτονται περὶ ἀνασυντάξεως τοῦ στρατοῦ ὁ ὁποῖος δὲν βλέπει τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν ν' ἀποστρατευθῇ, ἐτόνισεν ὁ Ν. Σιράτος.

—Τότε θὰ εἶνε πολιτικῆς φύσεως ἡ ἐπανάστασις. Θὰ εἶνε ἴσως ἔργον τοῦ Βενιζελισμοῦ, παρετήρησεν ὁ Πρωτοπαπαδάκης.

—Ἀσφαλῶς ἀπήντησαν οἱ Σιράτος καὶ Θεοτόκης.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 12ης Σεπτεμβρίου παραμονῆς τῆς ἐμφάνσεως τῶν ἐπαναστατικῶν ἀεροπλάνων, ἐν τῇ οἰκίᾳ Γούναρη, ἐδίδοντο οἱ Λομβάρδος, Πρωτοπαπαδάκης καὶ Τσαλδάρης. Πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ κ. Γάσπαρης διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν ὅστις εἶχε μεταδώσει πληροφορίες, πλέον θεικὰς παρασχεθείσας αὐτῷ ὑπὸ τινος ἐνωμοτάρχου δραπέτευσαντος ἐκ Χίου καὶ περαιωθέντος διὰ πλοιστίου εἰς Σῶρον ἐκεῖθεν δ' ἀφικθέντος εἰς Πειραιᾶ. Κατὰ τὰς πληροφορίες ἐκείνας τοῦ κινήματος ἡγοῦντο οἱ Πλαστήρας καὶ Γουαῖτς, εἶχον δὲ ὡς πρόγραμμα τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τὴν διάλυ-

σιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν, καὶ τὴν ἀντὶ πάσης θυσίας προσπάθειαν τῶν ἐν Θράκῃ κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑλλάδος. Ὁ στρατὸς, ἥτοι οἱ στρατιῶται καὶ οἱ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ ἰδίως, ἡγνόνουν ἀπολύτως τὰς τοιαύτας διαθέσεις, τῶν ἐπαναστατικῶν ἀρχηγῶν, ἀνέμενον δὲ οὗτοι τὴν ταχύτεραν ἐπιθέσασιν των ἐπὶ τῶν μεταγωγικῶν διὰ νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς τὰς ἑδρας τῶν συνταγμάτων των πρὸς ἀποστράτευσιν.

Οὕτω ἀπὸ μὲν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου, ἥτοι ἐξ ὀλοκλήρου ἡμέρας, οἱ θανατωθέντες ἐγνώριζον δι' ἐπρόκειτο νὰ ἐκτραγῇ ἐπανάστασις, ἀπὸ δὲ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου, ἥτοι τέσσαρας ὀλοκλήρου ἡμέρας ἐγνώριζον καὶ τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τῆς ἐπαναστάσεως.

Καὶ διαινωποῦνται αὐτομάτως τὰ ἐρωτήματα:

—Ἀφοῦ ἦσαν ἐν γνώσει τῆς ἐπαναστάσεως ἥτις ἐπρόκειτο νὰ ἐκτραγῇ διατὶ δὲν ἐξώθουν τὴν κυβερνήσιν Τριανταφυλλάκου εἰς τὴν λήψιν μέτρων ἱκανῶν νὰ ματαιώσουν τὴν ἐπανάστασιν; Ἄν πάλιν ἡ Κυβέρνησις Τριανταφυλλάκου ἦτο ἀνίσχυρος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἐπανάστασιν, διατὶ δὲν ἐφρόντισαν ν' ἀπομακρυνθοῦν τῆς Ἑλλάδος ἀφοῦ ἦτο κατάδηλον δι' ἡ ἐπανάστασις ἦτο δημιούργημα Βενιζελικόν, ἢ δὲ ἀρδρουργία τῶν Βενιζελικῶν ἐφημερίδων καὶ τινῶν ἀντιπολιτευομένων τῶν Δ. Γούναρη ἀντιβενιζελικῶν τοιοῦτων ἦτο ἴσως ἀπειλητικὴ διὰ τοὺς τέως Κυβερνήτας;

Πρὸς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ν. Ἐποχῆς» διαινωποθέντα ἀπαντῶμεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα κατέχομεν.

—Οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν φυγομαχοῦν

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἀπριλίου 1922 ὁ ἀείμνηστος Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης, τῇ συμβουλῇ τῶν ἱατρῶν του καὶ λόγῳ ὑπερκοπῆσεως ἡτοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ εἰς Γερμανίαν. Ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος Δημ. Γούναρης κατὰ τὴν ὁδὸν νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ. Παραιτηθείσης τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη καὶ μετέπειτα τῆς τοῦ Νικ. Σιράτου, ἀνετέθη εἰς τὸν Π. Πρωτοπαπαδάκην ἡ Προεδρεία τῆς Κυβερνήσεως συνασπισμοῦ. Καὶ τὸ ταξίδιον ἐματαιώθη. Ὅταν ὅμως ἡ Κυβέρνησις του ἐπέβαλε τὴν παραίτησιν της, ὁ Π. Πρωτοπαπαδάκης ἀπεφάσισεν ὁριστικῶς νὰ ταξιδεύσῃ ἀνενέωσεν δὲ πρὸς τοῦτο καὶ τὸ

από τοῦ Ἀπριλίου ἐκδοθῆν διπλωματικὸν διαβατήριόν του. Καὶ εἶχεν ὁρίσει τὴν ἀναχώρησιν του διὰ τὴν 10ην Σεπτεμβρίου.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς 8ης Σεπτεμβρίου ὡς προαναφέραμεν, ἐγνώσθησαν αἱ πρῶται περὶ ἐπαναστατικοῦ ὁργανοῦ ἐν Χίῳ καὶ Μυτιλήνῃ πληροφορίαι. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας τοῦ ἀειμνήστου Μπαλιατζίῃ εἶχον συγκεντρωθῇ οἱ Γούναρης, Λομβάρδος, Τσαλδάρης, Βοζίκης, Στάης, Θεοτόκης, Σιράτος, Μπαλιατζίης, οἱ δημοσιογράφοι κ. κ. Γεώργ. Βλάχος καὶ Ἀρίστος Καμπάνης, ὁ γράφων τὰς παρούσας γραμμὰς καὶ ὁ κ. Χρ. Χριστουλάκης. Ἐνθυμῶμεθα ὅτι ὁ κ. Βλάχος, Διευθυντὴς τῆς «Καθημερινῆς» ἠρώτησε τὸν Πρωτοπαπαδάκη:

—Φεύγετε αὐριο κύριε Πρόεδρε;

—Ὁχι, θ' ἀναβάλω. Προβλέπω γεγονότα καὶ δὲν θέλω νὰ εἰποῦν ὅτι ἐφοβήθη καὶ ἐφυγα.

Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ὁ ἀειμνήστος Πρωτοπαπαδάκης μοι ἀνέθετε νὰ παραδώσω εἰς τὸν κ. Λαοιτάρχην διευθυντὴν τοῦ Τηλεγράφου Ἀθηνῶν διὰ τὴν ταχύτεραν διαβίβασιν τηλεγράφου πρὸς τὴν σύζυγόν του, δι' οὗ ἀνήγγελεν εἰς αὐτὴν τὴν νέαν ἀναβολὴν τοῦ ταξιδίου του.

Προέβλεπε λοιπὸν γεγονότα καὶ δὲν ᾔθελε νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα οὔτε εἰς τοὺς φίλους οὔτε εἰς τοὺς ἐχθρούς του, ὁ Π. Πρωτοπαπαδάκης νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ ἐκ λόγων ὑγείας ταξιδίδιόν του, ὡς «φυγήν». Καὶ ἔμεινε πλησίον τοῦ Γούναρη πρὸς ὃν τόσον ἦτο ἀφοσιωμένος.

Ὁ Δημητρίος Γούναρης ἀφ' ὅτου παρητήθη τῆς Κυβερνήσεως ἦτο ἀπὸ τῆς 2ης Αὐγoustου 1922 δὲν ἀπεμακρύνθη οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐδεχέτο π. μ. καὶ μ. μ. ἐν τῇ οἰκίᾳ του τοὺς φίλους του καὶ ἀπὸ τῆς 10ης νυκτερινῆς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἐδρίσκετο εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας Μπαλιατζίῃ μετ' ἐπισκέπτας τοὺς πρὶν ὑπεργγύς του φίλους δημοσιογράφους καὶ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 11ης Σεπτεμβρίου, ὅταν ὁ κ. Γάσπαρης μετέδωκε τὰς θεικωτέρας τῶν ἐκ Χίου πληροφοριῶν, ὁ Γούναρης ἐξήγησε νὰ ἴδῃ τοὺς στρατηγούς Μακρυκώσταν, Ἐξαδάκτυλον καὶ Κωνσταντινῶπουλον. Οἱ ἀνωτέρω στρατηγοὶ μετ' ὀλίγον ἐδρῆθησαν εἰς τὴν οἰκίαν Μπαλιατζίῃ καὶ μετ' αὐτοὺς ἦλθε καὶ ὁ Γάσπαρης. Ὁ Γούναρης καὶ οἱ παριστάμενοι πολιτικοὶ, ἄνδρες—παριστάται καὶ ὁ Νικ. Σιράτος—ἠρώτησαν τοὺς στρατηγούς περὶ τῆς ὑπαρχούσης τότε ἐν Ἀθήναις στρατιωτικῆς δυνάμεως. Αἱ δοθεῖσαι

πληροφορίαι ἦσαν ἱκανοποιητικαί. Περὶ τοῦ σκόλου καὶ δὴ περὶ τῶν θωρηκτικῶν ὑπῆρχεν ἡ βεβαιότης ὅτι εἰέλουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ἐνταῦθα, ἐκεῖνο ὅπερ ἐλέχθη καὶ ὑπεστηρίχθη, ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἀντιέθη εἰς τοὺς κ. κ. Ἐξαδάκτυλον καὶ Μακρυκώσταν ὑπὸ τῶν Γούναρη καὶ Σιράτου νὰ συστήσουν εἰς τὸν κ. Τριανταφυλλάκον τὴν λήψιν συντόμων μέτρων πρὸς τελεσφόρον ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐκ Χίου ἐπερχομένου κινδύνου.

Ἀπλῶς οἱ πολιτικοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες ἐνδιαφερόμενοι ὕπερ τῆς διατηρήσεως τοῦ Κανεστωτος καὶ τῆς δημοσίας ασφαλείας—ὑπῆρχον πληροφορίαι ὅτι τὰ ἐκ Χίου καὶ Μυτιλήνης ἐπερχόμενα στρατεύματα εἰς Ἀθήνας θὰ προεσαινόν εἰς σφαγὰς καὶ διασπάγας—ἐξήγησαν νὰ βεβαιώσῃν ἂν αἱ ὑπάρχονσαι δυνάμεις ἦσαν ἱκαναὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ καθεστώτος καὶ τῆς τάξεως. Τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον ἐνυπῆρχεν ἄλλως τε καὶ εἰς τοὺς τότε κυβερνῶντας ὥστε νὰ ἐπερίτευν ἡ ἐκ μέρους τοῦ Γούναρη καὶ Σιράτου ὑπόδειξις πρὸς λήψιν μέτρων.

Τὴν 10ην πρωΐνῃν τῆς 13ης Σεπτεμβρίου εἰς λοχαγὸς τοῦ Φρουραρχείου Ἀθηνῶν ἐνεχείρισεν ἡμῖν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Διευθύνσεως τῆς Βουλῆς μίαν ἐκ τῶν ριφθιστῶν προκηρῦξεων τῆς Ἐπαναστάσεως, μετ' τὴν παράκλησιν νὰ δοθῇ αὕτη εἰς τὸν Δημ. Γούναρη. Δὲν ἐξήγησαμεν νὰ μάθωμεν ἂν ἡ πρωτοβουλία τῆς ἐπιδόσεως τῆς προκηρῦξεως ἀνῆκεν εἰς τὸν λοχαγὸν ἐκεῖνον ἢ τὸν τότε φρούραρχον συνταγματάρχην κ. Τσόντον, διότι ἐσπεύσαμεν ἀνθρῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δημ. Γούναρη. Εὐρίσκειτο ἐκεῖ μετὰ τοῦ Π. Πρωτοπαπαδάκη καὶ τοῦ Κωνσταν. Λομβάρδου.

Ἐλαβε τὴν προκηρῦξιν καὶ τὴν ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκοον ὄλων.

—Πρόκειται περὶ ἐπαναστάσεως.... Καὶ φαίνεται ὅτι προσεχώρησε καὶ ὁ σκόλος...εἶπεν ὁ Γούναρης.

Ἀπεσφύρημεν τοῦ Γραφείου τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός καὶ οἱ ἰερεῖς ἀληθινοὶ Πρώτοδοξοι παρέμειναν συγκεπιτόμενοι ἰδιαιτέρως. Ἦτο ἡ ἐνδεκάτη πρωΐνῃ.

Μετ' ὀλίγον κατέφθανον εἰς τὴν οἰκίαν Γούναρη οἱ πρῶτοι Ὑπουργοὶ του, βουλευ-

ταί, δημοσιογράφοι, ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι φίλοι του. Ὁ Γούναρης ἦτο ἡσυχος. Ὅταν τινὲς ἐτόλμησαν νὰ παρατηρήσουν ὅτι οἱ ἐπαναστάται θὰ ἐξετρέποντο εἰς βιαιότητας ὁ Γούναρης ἐξηγέρθη.

—Μὴ τὰ λέτε αὐτά. Δὲν θὰ γίνῃ τίποτε. Εἶνε τόση ἡ ὁδὴ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς διὰ τὴν καταστροφὴν, ὥστε, πᾶς Ἕλλην θ' ἀποβλέπῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς περισύλλογης καὶ τῆς ἀνασυγκροτήσεως.

—Ὅτε θὰ γίνων δεκταὶ αἱ ἀξιώσεις τῶν ἐπαναστατῶν; Θὰ φύγῃ ὁ Βασιλεὺς, θὰ διαλυθῇ ἡ Συνέλευσις, θὰ ὑποχωρήσῃ τὸ Κράτος ἐνώπιον τοῦ Γονατᾶ;

—Δὲν γνωρίζω τί θὰ γίνῃ, δὲν γνωρίζω τί θὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία εἶνε ἀρμόδια νὰ διαχειρισθῇ τὰ ζητήματα. Ἐγὼ ἂν ἤμουν Κυβέρνησις καὶ εἶχον τὴν δύναμιν θὰ ἦ ο ρ ο υ μ η ν καὶ θὰ ἐπέβαλον τὸ Κράτος τοῦ Νόμου. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ πράξῃ τὸ αὐτό...

Οἱ παριστάμενοι ἀπεχώρησαν μετ' τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἐπανάστασις θὰ ὑπεχώρῃ πρὶν ἀντιμετωπιθῇ ἀπὸ τὸ Κράτος. Ἄλλως τε αἱ περὶ τῶν θωρηκτικῶν «Ἀἴμνος» καὶ «Κιλκίς» πληροφορίαι ἦσαν συγκυνημέναι. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὅμως ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν παρέχεται ἐμπιστευτικῶς ἡ πληροφορία ὅτι τὸ θωρηκτικὸν «Ἀἴμνος» δὲν ἀπῆλθε εἰς τὰ ραδιογραφήματα τοῦ Ὑπουργείου καὶ διὰ τὰ θωρηκτικὰ «Ἀβέρωφ» ἐδρίσκοντο εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ «Κιλκίς» εὐρισκόμενον εἰς Θεσσαλονίκην, παρέμεινον πιστὰ εἰς τὸ Κράτος.

Τὴν 7ην ἐσπερινὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δ. Γούναρη ἐδρίσκοντο οἱ Πέτ. Πρωτοπαπαδάκης, Κ. Λομβάρδος καὶ οἱ κ. κ. Παν. Σπυράκης, Κ. Λομβάρδος καὶ οἱ κ. κ. Παν. Σπυράκης πολιτευτῆς Ἀρχαδίας, ὁ κ. Ἀρίστος Καμπάνης καὶ ὁ γράφων τὰς παρούσας γραμμὰς. Εἰς συμπόλις τοῦ κ. Τσαλδάρη ἠρώτησε τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ ἴδῃ ἰδιαιτέρως τὸν Γούναρη ἐκ μέρους τοῦ κ. Τσαλδάρη. Τοῦ ἀνέφερεν ὅτι πρὸ ὀλίγου ὁ ἀσπιδάρος Βοτανικοῦ ἐδέχθη τελεσίγραφον τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες εἶχον φθάσει εἰς Λαύριον, δι' οὗ ἐξήτουν τὴν ἄμεσον ἀποδοχὴν τῶν διατυπωθέντων ὁρων. Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γούναρη, οἱ Νικ. Σιράτος μετὰ τῶν κ.

Κ. Λυκουρῆζον καὶ Δ. Χατζίσκου. Ὁ Σιράτος εἶχε μετ' αὐτοῦ ἀντίγραφον τοῦ τελεσίγραφου τῶν ἐπαναστατῶν ὅπερ ἐπέδωκεν εἰς τὸν Γούναρη.

—Περὶ τοῦ «Ἀβέρωφ» καὶ τοῦ «Κιλκίς» ἐπάρχον πληροφορίαι; ἠρώτησεν ὁ Γούναρης.

—Φαίνεται ὅτι δὲν ἐπανεστάτησαν ἀκόμη, παρετήρησεν ὁ Σιράτος.

—**Κύριοι πρέπει νὰ φύγετε !...**

Οἱ Γούναρης, Σιράτος, Πρωτοπαπαδάκης καὶ Λομβάρδος ἀπεσφύρησαν εἰς τὸ ἰδιαιτερόν γραφεῖον τοῦ Γούναρη. Ἐκεῖ τοὺς εὗρε μετ' ὀλίγον ἐλθὼν καὶ ὁ Νικ. Θεοτόκης.

Μετὰ ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἐξῆλθον καὶ ὁ κ. Σπυράκης ἠθέλησε νὰ μάθῃ τί ἀπεφασίσθη.

—Μὰ τί ν' ἀποφασίσωμεν ἡμεῖς... Ἡμεῖς δὲν εἶμεθα Κυβέρνησις εἶπεν ὁ Νικ. Σιράτος.

—Τὸ γνωρίζω. Ἠρώτησα ὅμως διότι ἔχω νὰ διατυπώσω μίαν γνώμην εἶπεν ὁ κ. Σπυράκης· καὶ ὅλοι προσέδλεψαν πρὸς αὐτόν.

—Θέλω νὰ εἰπῶ, ἐυνέχισεν ὁ κ. Σπυράκης διὰ τοῦ δὲν γνωρίζετε καλὰ τοὺς στρατιωτικοὺς καίτοι συνειργάσθητε μετ' αὐτοὺς καὶ διηυθύνετε στρατιωτικὰ ὑπουργεῖα δι' ἂν μ ε ί ν ε τ ε θ ἂ κ ι ν δ υ ν ε ὖ σ η τ ε. Σ ἄ ς β ε β α ι ὡ δ τ ι ἂ ν μ ε ί ν ε τ ε κ α ι ὁ δ ἦ φ ὕ γ ε τ ε, αὐτοὶ οἱ ἐπαναστάται, οἱ ἐκπὸς νόμου κηρυχθέντες ἂν ἐπικρατήσουν θ ἂ σ ἄ ς Σ Φ Α Ξ Ο Υ Ν ὅχι διότι οὗς θεωροῦν ὑπαίτιους τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ διότι θὰ ἔχουν ὑπ' ὄφει τοὺς ὅτι ἂν ποτὲ ἐπανέλτετε εἰς τὴν ἐξουσίαν θὰ τιμωρηθοῦν.

—Ἦούναρε, κύριε Σπυράκη, καὶ δὲν θὰ γίνῃ τίποτε π' αὐτά, παρετήρησεν ὁ Γούναρης ἠρεμῶς καὶ γαλήνιος.

—Μὲ ἡσυχάζετε κύριε Πρόεδρε διότι εἶσθε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἐπικρατήσουν; Τότε ἡσυχάζω. Ἄν ὅμως θέλετε νὰ ἡσυχάσω διότι εἶσθε βέβαιος ὅτι καὶ ἂν ἐπικρατήσουν δὲν θὰ κινδυνεύσετε, τότε οὗς λέγω ὅτι πρέπει ἂ π ὁ ἂ π ὁ ψ ε ν ἂ θ ὡ ρ ὡ δ ι ἂ τ ἦ ν ἂ π ὡ λ ε ι ἂ ν σ α ς....

—Βρε ἀδερφέ «ἀρχηγέ» (1) παῖσα. Εἶσαι τρομοκρατημένος, ἀνέκραξεν ζωηρῶς ὁ Σιράτος.

—Εἶδε νὰ διαφενεσθῶ Πρόεδρέ μου. Ἐγὼ καὶ πάλιν ἐπιμένω ὅτι πρέπει ἂ π ὁ ἂ π ὁ ψ ε ν.

(1) Ὁ κ. Σπυράκης ἀποκαλεῖται παρ' ὅλων τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος «ἀρχηγός».

πόψε νὰ φύγετε. Διότι θὰ κινδυνεύσῃ ἡ ζωὴ σας...

Ὁ Γούναρης ἠγέρθη ἀπὸ τὸ κάθισμά του καὶ ἐν ποίᾳ τινὶ ταραχῇ τὴν ὁπίαν τῷ ἐπροκάλεσεν ἡ ἐπιμονὴ τοῦ κ. Σπυράκη, ἀπῆν-
τησεν.

—Νὰ φύγωμεν, νὰ κρυφθῶμεν, νὰ δρα-
πετεύσωμεν, νὰ ἐξαφανισθῶμεν... Διαιτῇ; Εἴ-
μεθα ἔνοχοι προδοσίας; Εἴμεθα ἔνοχοι κα-
ταστροφῆς; Εἴμεθα ἄραγε ἐγκληματίαι;
Φεύγει, ἐξαφανίζεται, ἀνοίγει τὴν Γῆν καὶ
κρύβεται ὁ ἔνοχος, ὁ ἐγκληματίας, ὁ δια-
πράξας μίαν κακοῦργον πράξιν. Οἱ πολι-
τικοὶ ὅμως ἄνδρες δὲν φυ-
γομαχοῦν. Παρά μὲν οὖν ἀ-
πτόητοι καὶ λογοδοτοῦν. Θὰ
μεῖνωμεν λοιπὸν καὶ θ' ἀν-
τιμετώπισωμεν τοὺς κατη-
γόρους μεθ' ὅλου τοῦ θάσ-
σου ἡμῶν τὸ ὁποῖον γιγα-
τώνει ἡ συναίσθησις διὰ τὰ
προθέσεις ἡμῶν ὑπὲρ τῶν
πάντοτε ἀπολύτως πατριω-
τικῶν...

Παύσατε λοιπὸν, πρὸς Θεοῦ, τὸ τροπάρι-
ον τῆς φυγῆς καὶ τοῦ κρυψίματος διότι θὰ
μεῖνωμεν ἐδῶ, ἡ σὺ χεῖρ διότι
οὐδὲν ἀδύνατον καὶ παρ' οὐδὲ-
ν ὁ κινδύνος ἀπειλούμεθα!»

Καὶ δὲν ἔφυγαν. Μολοντί τὰ μέ-
σα τῆς φυγῆς των εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἦσαν
πρόχειρα. Αἰμιόλοια ξένα ἔτοιμα πρὸς ἀ-
πόπλουν εἰς Πειραιᾶ ἦσαν ἀπειρα. Ἄν δὲ
ὑποτεθῇ διὰ τὰ κινδύνου νὰ συλληφθῶν
ἐν πλῶ, αἱ πρὸς τὴν Σερβίαν ἢ τὴν Βουλγα-
ρίαν ἢ τὴν Ἀλβανίαν ὁδοὶ ἦσαν ἀσφαλεῖς.
Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην μέχρι τῆς συλλή-
φον ἐκεῖνο τὸ διάστημα 24 ὥραι. Καὶ καθ' ἑ-
αυτὸν, Πρωτοπαπαδάκης, οἱ Γούναρης, Στρα-
τιηγὸς, Δούσανης, Θεοτόκης, Γούδας,
οἰκίαι των ἦσαν, εὐρίσκοντο εἰς τὰς
«Ἐλευθέρων Βήματος» δὲν εἶχαν ἐγκαθι-
στρατηγὸς κ. Πάγκαλος, οἱ συγκεντρωμένοι

ἀξιωματικοί—Ἀμυνῆται τὸ —πλείστον δὲν
ἀπέκρουον τοὺς σκοπούς των περὶ θανάτων-
σεως τῶν ἀρχηγῶν μας.

Δὲν ἔφυγεν ὁ Γεώργιος Μπαλιατζίης ἐκ
Σουνίου ὅπου εὐρίσκειτο οἰκογενειακῶς ὄ-
ντων δὲ μετὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἄλλων Μα-
γύρων, πλοίαρχος ξένου αἰμοπλοίου προσε-
φέρθη νὰ τὸν φυγαδεύσῃ ἐκεῖνος ἀπῆντησε:

—Οἱ ἄλλοι οἱ συνεργάται μου εἶνε εἰς
τὰς φυλακάς. Θὰ μεταβῶ πλησίον των διὰ
νὰ συμμερισθῶ τὴν τύχην των».

Καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς δημίους του.

Μία λέμβος μετὰ πέντε λεπτῶν τῆς ὥ-
ρας καπηλασίαν ἠδύνατο νὰ ὠδηγήσῃ τὸν
στρατηγὸν Χαϊζανέστην ἐπὶ τινος ναυλοχοῦν
τὸς ἐν Φαλήρῳ ἀμερικανικοῦ πολεμικοῦ. Δὲν
τὸ ἔπραξεν. Ὁ Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης
μὲ κεκρυμμένον τὸ διαβατήριον ἠδύνατο,
καὶ τὸν καιρὸν εἶχε καὶ χρήματα εἶχε, νὰ
ἐπιβῇ ἐνὸς αἰμοπλοίου ἢ τοῦ σιδηροδρόμου
καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἀλλὰ δὲν ἔφυγαν, ὅπως ἔφυγε προ-
σταυρῶν μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀείμνηστον Λη-
μιτίον Ράλλη, ὁ Βενιζέλος τὴν 27ην Νοεμ-
βρίου 1920. Ἐμειναν! Διότι καὶ πολιτικοὶ
ἄνδρες δὲν φενομαχοῦν ὅπως εἶπεν ὁ Λη-
μιτίος Γούναρης. Καὶ δὲν ἔφυγαν ὅχι μόνον
πρὶν ἐγκατασταθῇ ἡ ἐπανάστασις. Δὲν
ἔφυγαν ἀκόμη καὶ ὅταν τοῖς ἐπαρτίθῃ
ἡ ἐκ τῶν φυλακῶν φυγάδευσίς των. Καὶ ἡ
ἐπιτυχία τῆς φυγαδεύσεως ἦτο ἐξοφλη-
σμένη.

Ὅταν ὁ Γούναρης εὐρίσκειτο ἐν τῇ κλι-
νικῇ Ἀναγνωστοπούλου καὶ ἐβολιδοσκοπήθη
παρὰ τινος ἀφωσιωμένου του φίλου, ἂν θὰ
ἐνέγκρινε τὴν φυγάδευσίν του—εἶχεν ἀπολύ-
τως ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπιτυχία—ὁ Γούναρης
ἠγέρθη ἐν ταραχῇ ὀρθίος καὶ εἶπε:

—Μὴ τὸ ξαναπῆτε! Θέλετε νὰ τοὺς σφά-
ξουν τοὺς ἄλλους μέσα στὴ Βουλὴ;

Ἦτο βέβαιος διὰ τὴν αὐτοῦ, οἱ ἄλλοι θὰ
ἐσώζοντο !...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

Εἰς τὸ προσεχές: Συνεχίζει ὁ κ.
Γρωσιάνος:

—Τὰ συλλυπητήρια τῶν Πρέ-
σβεων.

—Ἡ φρενὴ τοῦ πεπολιτισμένου
κόσμου κλπ.

~~~~~

Τὸ π ο ι ς «ΚΑΡΟΠΟΛΕΩΣ»

(Τμήμα Λινοτυπίας)

λευσιν διὰ τινων πληρεξουσίων των· μοι κάμνει τὴν τιμὴν ν' ἀποταθῇ καὶ πρὸς ἐμὲ «ἐπὶ τῷ
τέλει νὰ συμπεριλάβω συνυποψηφίους ἐκ τῶν λαϊκῶν τάξεων» τοὺς ἀξιολογίμους κυρίους τοὺς
ὁποίους ὑποδεικνύει.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τῆς ὑπὸ τὴν ὑμετέραν προεδρείαν Ἐπιτροπῆς, εἰμαι
ὑποχρεωμένος νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου, διότι ἀδυνατῶ ν' ἀποδεχθῶ τὴν μεταξὺ ἀνεξαρτήτων
καὶ μὴ ἀνεξαρτήτων λαϊκῶν τάξεων διάκρισιν, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἐνέργεια τῆς Ἐπιτροπῆς
προσπαθούσης νὰ ἐπιτύχῃ ἰδιαίτεραν ἀντιπροσώπενσιν τῶν τάξεων ἐκείνων εἰς ἃς μόνως
ἐυαρεστεῖται νὰ ἐπιδραμεύσῃ τὴν τιμὴν νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὰς ὡς ἀνεξαρτήτους. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ
θεωρῶ πάντας τοὺς πολίτας, τοὺς κατὰ τὸ πολίτευμα ἔχοντας τὸ δικαίωμα ψήφου, ἀνεξαρτή-
τους, δὲν ἐτόλμησα δὲ ποτὲ ν' ἀναγνωρίσω εἰς ἐμαυτὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἔχω ἐξηρημένον ἀπ'
ἐμοῦ οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον τῶν ἐκλογέων. Εὐγνωμονῶν τοὺς συμπολίτας μου, οἱ ὁποῖοι μὲ τιμῶσι
διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῶν οὐδέποτε ἐφ' ἀνταπόδωτον ἐπιτετραμμένον νὰ προσάψω εἰς οὐδένα
αὐτῶν τὴν ὕβριν ὅτι ἐξαρτᾶται ἐξ ἐμοῦ καὶ ἀκολουθεῖ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ ὅταν ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ὑπαγορεύσῃ αὐτῷ διάφορον πορείαν.

Ἐχω ἄλλως τὴν πεποίθησιν ὅτι πᾶσα ὑποψηφιότης δὲν δύναται παρὰ νὰ τύχῃ τῆς
προσηκούσης ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν ἐκλογέων ἀλλὰ καὶ ἂν δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς ἐνίσχυσιν
αὐτῆς σύστασις τις, φρονῶ ὅτι ἐπαρκῶς ἔσεται ἡ ἐκπηγάζουσα ἀπὸ τὴν ἡμετέραν Ἐπιτροπὴν
τῆς ὁποίας τὰ μέλη τοσαύτη διακρίνη σοβαρότης καὶ τῶν ὁποίων τὸ κύρος ἐπὶ τῆς συνειδήσεως
τῶν πολιτῶν (τῶν τε ἀνεξαρτήτων καὶ τῶν ἐξηρημένων κατὰ τὴν ἡμετέραν διάκρισιν) οὐδεὶς
βεβαίως θὰ διανοηθῇ ν' ἀμφισβητήσῃ. Ἡ ἀποκλειστικὴ δὲ ἀρμοδιότης τῶν μελῶν τῆς Ἐπι-
τροπῆς ἵνα συστήσῃ τοὺς ὑπ' αὐτῆς προτεινομένους ὑποψηφίους προκύπτει ἀναγκαιῶς καὶ ἐκ
τῶν ὅτι οἱ ὑποψηφιοὶ οὗτοι ἐκλεγόμενοι πρόκειται ν' ἀκολουθήσωσι πιστῶς τὰς ἐσκέψεις καὶ
ἀποφάσεις τῶν δύο συνελεύσεων, ἃς μόνῃ ἡ Ἐπιτροπὴ γνωρίζει, ἐγὼ δὲ τέλειον ἀγνοῶ, μὴ
εὐτυχῆσας ν' ἀκούσω αὐτὰς παρ' οἰουδήποτε.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ ὑμετέρα Ἐπιτροπὴ ἀναγνωρίζουσα καὶ εἰς ἐμὲ τὸ δικαίωμα νὰ ἔχω διάφορον
αὐτῆς γνώμην ὡς πρὸς τὴν ἀποτελοῦσαν τὴν βάσιν τῆς προτάσεως αὐτῆς διάκρισιν μεταξὺ ἀνε-
ξαρτήτων καὶ ἐξηρημένων πολιτῶν θὰ συνομολογήσῃ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ προσχωρήσω εἰς τὴν
πρότασιν αὐτῆς, ἀφ' οὗ δὲν ἀποδέχομαι τὴν διάκρισιν, ἐφ' ἧς στηρίζεται αὐτή. Ἀναγνωρίζουσα
δὲ τοῦτο θὰ ἔχη βεβαίως τὴν εὐσυνειδησίαν νὰ λυπηθῇ, δι' ὅσα διέφυγον τῆς γραφίδος τοῦ
συντάξαντος τὴν ἐπιστολὴν ὡς ἐκ τῶν προτέρων ἐξήγησις τῆς ἐνδεχομένης ἀποκρούσεως τῆς
προτάσεως αὐτῆς, καὶ φράσεις τινὲς ὡς λ. χ. ἡ ἀναφερομένη εἰς προσωπικὰ συμφέροντα καὶ
ἄλλα τοιαῦτα ὡς πρὸς τὰς ὁποίας κολακεύομαι νὰ πιστώω ὅτι δὲν ἀναμένει τις ἀπὸ ἐμὲ νὰ
ποιήσωμαι οἰανδήποτε σχετικὴν πρὸς αὐτὰς παρατήρησιν.

Πάραι τῇ 16 Ἰουλίου 1910.

Μετὰ πάσης ὑπολήψεως

Δ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ἀναθεωρητικὰ Βουλαί.

Συνεπὴς πρὸς τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις ἡ Κυβέρνησις Δραγούμη
διαλυθείσης τῆς Βουλῆς τῆς ἐκλογίσεως τὸ 1906 προσέκρουε διὰ τὴν 9ην Αὐγούστου
1910 ἐκλογὰς διπλῆς Βουλῆς, μὲ ἀναθεωρητικὰ τοῦ Συντάγματος δικαιώματα. Εἰς τὸν
Νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας πρωτοβουλία τῶν Συλλόγων καὶ ὁργανώσεων εἶχον τεθῇ
ὑποψηφιότητες καὶ διὰ τοὺς Κοῖτας πολιτευομένους κ. Ἐλευθ. Βενιζέλου, τοὺς μακα-
ρίτας Ἀντ. Μιχελιδάκη, Χ. Πολυγεωργίου καὶ ἄλλους ἐξ ἀλληλεγγύης ἐθνικῆς πρὸς
τὴν Κοῖτην. Ὁ Δημ. Γούναρης ἐξελέγη μετὰ τῶν πρώτων βουλευτῶν τοῦ Νομοῦ
Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, ἠγηθεὶς τοῦ Θεοτοκικοῦ συνδυασμοῦ. Ἡ πλειοψηφία τῆς Διπλῆς
Βουλῆς καὶ πάλιν ἀνήκεν εἰς τὸ Θεοτοκικὸν κόμμα. Εἶχον ἐκλεγῇ ὅμως καὶ «ἀνεξάρ-
τητοι» περὶ τοὺς τεσσαράκοντα, ἀποδοκιμαζόντες τὰ παλαιὰ κόμματα καὶ βλέποντες εἰς
τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Σώματος εἰς Συντακτικὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Συγκληθείσης τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1910
ἐξελέγη Πρόεδρος αὐτῆς ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Ἐσλιν, πολιτευθεὶς τῇ ἐπιμονῇ

Ἡ πολιτικὴ Ἱστορία τοῦ Δημητρίου Π. Γούναρη

αξιώσει τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, οὗτινος ἐπὶ ἔτη πολλὰ διετέλεσε Πρόεδρος. Ἡ τιμὴ τῷ ἀνήκεν ἐξ ὁλοκλήρου. Ὁ Κωνστ. Ἔσλιν ἀπὸ ἐτῶν ἦτο κεκρυμμένος ὑπὲρ τῆς συγκλήσεως Ἑθνικῆς Συνελεύσεως πρὸς ἀναθεώρησιν καὶ μεταρρύθμισιν τοῦ Συντάγματος, τὴν ἀποψὶν τοῦ δὲ ταύτην εἶχε διατυπώσει εἰς σειρὰν ἄρθρων τοῦ ἐν ταῖς Ἀθηναίαις ἐφημερίσι. Καὶ οἱ βουλευταὶ τῆς Διπλῆς Βουλῆς ἔκρινον ὅτι εἰς αὐτὸν ἔδει ἐν ἄνα· θῆ ἡ Προεδρία τοῦ Σώματος.

Παραιτηθεὶς τὸν Ὀκτώβριον 1910 τῆς Κυβερνήσεως Δραγούμη ἐκ τῆς πολιτικῆς τῆς ἀπόψεως ὅτι τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας ἔδει νὰ δώσῃ ἡ Βουλὴ ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Γεώργιος κατὰ τὰ εἰωθότα ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς Κωνστ. Ἔσλιν καὶ ἐξήτησε τὰς γνώμας του. Ἐπιστεύετο παρὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὅτι ὁ Ἔσλιν ἦτο ὁ ἐνδεδειγμένος νὰ σχηματίσῃ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Χώρας, ἀφοῦ ἡ Βουλὴ εἶχεν ἤδη περιβάλλει αὐτὸν διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς. Ὁ Ἔσλιν ὅμως εἰς σχετικὴν βολιδοσκοπήσιν τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως, ἐτόνισεν ὅτι μόνον ἂν τῷ παρείχετο **πλήρης ἐλευθερία δράσεως** θὰ ἦτο διατεθειμένος νὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν.

Ὁ γράφων τὸ παρὸν βιβλίον εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ συναντήσῃ ἀκριβῶς τὴν ἐπομένῃ τῆς συνευξέως τοῦ παρὰ τῷ Βασιλεῖ, τὸν ἀείμνηστον Ἔσλιν, τὸν μετέπειτα συνεξόριστόν του. Προκληθεὶς ὁ Ἔσλιν, μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ὑποβολὴ τοῦ ὄρου ἐκείνου, τοῦτον εἶχε τὸν σκοπόν· νὰ ἐμποδισθῇ διὰ παντὸς μέσου ἡ ἐπέμβασις ἀνευθύνων κύκλων εἰς τὰ ἔργα τῆς Κυβερνήσεως. Διότι εἶχε μὲν διαλυθῇ ὁ Στρατ. Σύνδεσμος καὶ ἐφαίνετο ὅτι ὁ στρατὸς εἶχεν ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ τὰ στρατιωτικά, ἀλλ' οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τὴν στάσιν τοῦ Γουδι δὲν εἶχον παύσει δοῶντες ἐκ τῶν παρασκηνίων καὶ τρόπον τινὰ ἰθύνοντες τὴν κατάστασιν. Καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἔσλιν ἐτόνισε:

— Ἐγὼ δὲν ἠννούνουν οὔτε ὄργανον νὰ γίνω οὐδενός, οὔτε νὰ τρομοκρατηθῶ. Καὶ ἐπειδὴ διέβλεπα τοιαύτας τάσεις, ἐθεώρησα καθήκόν μου νὰ ζητήσω τὴν ἐλευθερίαν τῆς πλήρους δράσεως ἐν λευκῷ, διὰ νὰ μὴ εὐρεθῶ ἐν δεδομένῃ στιγμῇ ἐν διαφωνίᾳ πρὸς τὸ Στέμμα διὰ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐλάμβανε πρὸς ἀντιμετώπιον πάσης ἀνευθύνου καὶ ἀναρμοδίου ἐπεμβάσεως εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς Χώρας!

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος σφυγγομετρούσας τὰ αἰσθήματα τῆς λαϊκῆς γνώμης, ἀνέθεσε τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν κ. Ἐλευθέριον Βενιζέλον. Τὸ ἄστρον τοῦ ἐκ Κρήτης ἀποκληθέντος «Μεσσίου» εἶχεν ἤδη ἀνατεῖλει καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐφέρετο μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ χεῖλη τοῦ λαοῦ ὁλοκλήρου. Αἱ ἐφημερίδες «Χρόνος», «Ἐστία», «Ἀθήναι», «Πατρίς» διεξήγον ἐπίμονον καὶ ἐνταντικὸν ὑπὲρ τοῦ κ. Βενιζέλου ἀγῶνα· σύσσωμος δὲ σχεδόν, ἡ κοινὴ γνώμη ἀπέβλεπε μετὰ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν νέον πολιτικὸν ἄνδρα ὅστις ἤρχετο ὡς ἀνορθωτὴς καὶ ἀνακαινιστὴς τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Βενιζέλος σχηματίσας τὴν Κυβέρνησιν προσῆλθεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἔθεσε πολιτικὸν ζήτημα, ἀξιῶσας ὅπως ἡ πλειοψηφία τῷ παρείχεν ἐν λευκῷ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς. Οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, Θεοτόκης, Ράλλης, Μανρομυχάλης, ἀντετάχθησαν. Ἡ ρῆξις τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἦτο πλήρης. Καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπιτυχούσα παρὰ τοῦ Βασιλέως τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀποψεῶν τῆς, προέβη εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ Σώματος καὶ εἰς τὴν προκήρυξιν νέων ἐκλογῶν Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς διὰ τὴν 28ην Νοεμβρίου 1910.

Κατὰ τὰς ἐκλογὰς ταύτας τὰ παλαιὰ κόμματα (Θεοτοκικόν, Ραλλικόν καὶ Μανρομυχαλικόν) ἀπέσχον. Οὐδεὶς τῶν παλαιῶν πολιτευομένων, ἐκτὸς ἐλαχίστων προσχωρησάντων εἰς τὸν Βενιζελισμόν, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας, αἵτινες ἀνέδειξαν

βουλευτὰς ἐντελῶς ἀγνώστους καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἐκλεγέντας, πιστεύοντας εἰς τὸν κ. Βενιζέλον μόνον.

Κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας ὁ Δημήτριος Γούναρης ἀπέσχεν, ἀκολουθήσας τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν παλαιῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἐν Πάτραις δικηγορικὸν του γραφεῖον.

* *

Ἡ κοινὴ ἀπόφασις τῶν δύο, πραγματικῶς ἐνσαρκωσάντων τὴν συνταγματικότητα καὶ τὸν κοινοβουλευτισμὸν πολιτικῶν κομμάτων, τοῦ Θεοτοκικοῦ καὶ Ραλλικοῦ, ὅπως ἀπόσχων τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1910, ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία καὶ ἡ ἐνδοτέρα ἀφορμὴ τῆς μετέπειτα συνταγματικῆς καὶ κοινοβουλευτικῆς ἐκτροχιάσεως, ἥτις ἀπεκορυφώθη εἰς ἀλλεπάλληλα πολιτικὰ πραξικοπήματα τοῦ Βενιζελικοῦ κόμματος, καταλήξασα ἐξελικτικῶς καὶ εἰς τὴν ἐπιβολὴν στρατιωτικῆς δικτατορίας ἐν τῇ χώρῃ. [Πλαστηρισμός — Παγκαλισμός].

Ἡ ἄστοχος καὶ ἀψυχολόγητος ἐκείνη πολιτικὴ πράξις τῆς ἀποχῆς, ἐρμηνευθεῖσα ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς ἀπόλυτος καὶ ἀνεπιφύλακτος ἔστω καὶ ἀρνητικῶς ἐκδηλωθεῖσα ἀναγνώρισις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, ἥτις ἀπέρρευσεν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γουδι, τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν, τὰς ὁποίας καθιέρωσεν αὐτοβούλως αὕτη καὶ υἱοθέτησεν ἀνεπιφύλακτως ὁ Βενιζελισμός, ὡς **ἐμπράγματος** πλέον ἀποδοχῇ τῆς καταστάσεως ταύτης παρὰ τῶν ἀντικειμένων πρὸς τὴν πορείαν αὐτῆς, νομιμοφρόνων δύο ἀνωτέρω πολιτικῶν κομμάτων, παρείχεν εἰς τὸν Βενιζελισμόν **ἠθικὸν βάθρον καὶ ἠθικὴν αἰτιολογίαν ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ διὰ τὰ περικλειόμενα εἰς αὐτὸν καὶ ἐγκυμονούμενα παρ' αὐτοῦ πολιτικὰ πραξικοπήματα**. Ἡ ἀποχὴ ἐκείνη ὁμοίᾳζε πρὸς ἐγκατάλειπιν παρὰ φρονῶν τῆς θέσεως αὐτῶν, ἦτο ἐπιτάφιος πλάξ, τεθεῖσα ἐπὶ τοῦ νομίμου καὶ συνταγματικοῦ παρελθόντος τῆς Χώρας παρ' αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες ἦσαν ἱστορικῶς καὶ ἠθικῶς τεταγμένοι νὰ συντηρήσωσι, περιφρουρήσωσι καὶ ζωοποιήσωσιν ἐκ νέου αὐτό. Οὕτως, ὁ Βενιζελισμός, ἐρεισθεὶς ἐπὶ τοῦ ψυχολογικοῦ τούτου ἐδάφους, τὸ ὁποῖον ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν τότε τῶν δύο ἐκείνων κομμάτων, κατώρθωσε ν' ἀναγνωρίσθῃ ὡς πολιτικὸν κόμμα κυρίαρχον πάσης καταστάσεως καὶ νὰ ἐκδηλώσῃ πολὺ εὐκολώτερον οὕτω τὴν ἀνατρεπτικότητα, τὴν ὁποίαν ἐνέκλειεν ἐν ἑαυτῷ, λόγῳ τῶν συνθηκῶν, ἐκ τῶν ὁποίων προέκυψεν ἐν τῇ πολιτικῇ κινήσει τῆς Χώρας, ὡς καὶ λόγῳ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δημιουργοῦ του καὶ ἀρχηγοῦ του, ἀνέκαθεν πραξικοπηματικῶς δράσαντος ἐν τῇ πολιτικῇ, ἀφότου ἐν Κρήτῃ ἐνεφανίσθη ὡς πολιτικὸς παράγων τῆς νήσου. Ἡ ἀποχὴ τῶν κομμάτων τότε ἐδημιούργησε **ψυχολογικὴν θέσιν** εἰδησιωτάτην διὰ τὴν ἀνατρεπτικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Βενιζελισμοῦ καὶ προσαρμοζομένην ἀκριβῶς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ποιεῖν χόμενον αὐτοῦ. Ὅχι μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐγένεν αἰτία, ὥστε σημαίνοντες παράγοντες τοῦ παλαιοῦ νομιμόφρονος πολιτικοῦ κόσμου, μὴ δυνάμενοι νὰ θέσωσιν ἑαυτοὺς εἰς ἐδράνειαν κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τῶν μεγάλων ζυμώσεων καὶ τῶν ζωτικῶν πολιτικῶν ἐκδηλώσεων, νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὸν Βενιζέλον, ἐνισχύσαντες αὐτὸν ποικιλοτρόπως καὶ μεγάλως, ὡς ὁ ἀείμνηστος Ν. Στράτος, καὶ νέοι πολιτικοὶ παράγοντες ἀξίας νὰ ἐμμείνωσιν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῦ, ἀφομοιωθέντες ἐν τέλει μετ' αὐτοῦ, διὰ τὴν ἔλλειπιν ἰσχυροῦ καὶ σοβαροῦ ἀντιπολιτευτικοῦ ἀντιρροποῦ ἐν τῇ Διπλῇ ἐκείνῃ Ἀναθεωρητικῇ Βουλῇ. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ γνώμη ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν ἀποχὴν ἐκείνην τῶν κομμάτων. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν παρακολούθησιν καὶ παρὰ τοῦ Δημητρίου Γούναρη τῆς στάσεως ἐκείνης τῶν κομμάτων, οὗτος οὐδόλως ἦτο σύμφωνος δι' αὐτήν. Εἶχε ταχρῆ ὑπὲρ τῆς

καθόδου τῶν κομμάτων εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀναπτύξας, ὅτι ἡ ἀντισυνταγματικὴ παρὰ τοῦ κ. Ἑλ. Βενιζέλου διάλυσις τῆς πρώτης Διπλῆς Βουλῆς ἦτο ἡ ἑναρξίς καὶ ἄλλων προαξικοπημάτων αὐτοῦ καὶ ἰσχυρισθεῖς ὅτι πρὸς παρεμπόδισιν τούτου ἔπρεπε τὰ κόμματα νὰ ἀναλάβωσιν ἀμέσως τὸν ἀγῶνα κατ' αὐτοῦ. Θὰ ἦτον ἄλλως τε ἄντικρυς ἀντικείμενον πρὸς τὸν ἀγωνιστικὸν πολιτικὸν χαρακτῆρα τοῦ Γούναρη τὸ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην, περὶ ἀποχῆς Ὑπελόγιζε λοιπὸν ἐπιμόνως καὶ ἀναλυτικώτατα τὴν ἀνάγκην τῆς καθόδου εἰς τὸν ἀγῶνα. Οἱ ἀρχηγοὶ ὅμως τῶν κομμάτων καὶ ἡ πλειονότης τῶν στελεχῶν ἔμενον ἀμετάπειστοι εἰς τὰς γνώμας τῶν. Τότε ἐτίθετο πρὸ αὐτοῦ τὸ δῆλημμα νὰ κατέλθῃ μόνος εἰς τὸν ἀγῶνα. Ποία ὅμως ἦτον ἡ θέσις τοῦ Γούναρη ἐν τῷ Θεοτοκικῷ κόμματι; Δὲν ἦτο θέσις ἀπλοῦ στελέχους καὶ παραγόontos, ἀλλὰ θέσις ὑπαρχηγοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Θεοτόκη ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ κόμματος. Καὶ ἦτο πρόδηλον, ὅτι, ἐὰν ἐχώρει μόνος πρὸς τὰς ἐκλογάς, θὰ ἠρμηνεύετο τοῦτο παρὰ τῶν Θεοτοκικῶν κύκλων ὡς ἀνυπομονησία διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος, διὰ τῆς διασπάσεως αὐτοῦ. Πεισθεὶς περὶ τούτου ὁ Γούναρης, ἡ λεπτότης τῶν αἰσθημάτων τοῦ ὁποίου πολλάκις κατέπνιγεν ἐν αὐτῷ οἰανδήποτε ἄλλην ἄποψιν καὶ τὸν ἔκαμνε νὰ θυσιάζῃ καὶ προφανῇ πολιτικὰ συμφέροντά του, ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον νὰ συνταχθῇ μετὰ τὴν ἐπικρατήσανσαν περὶ ἀποχῆς ἀπόφασιν. Ἡ συμφωνία του εἰς αὐτὴν ἦτον ἀρνητικὴ. Ἐξέφρασε τότε τὴν ἐλπίδα, ὅτι τοῦλάχιστον ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἠδύνατο νὰ κρίνῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ βενιζελισμοῦ ἐκ τοῦ πρώτου ἐκείνου προαξικοπημάτων του τῆς ἐκνόμου διαλύσεως τῆς πρώτης Διπλῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶχεν ἀκόμη τοιαύτην ὠριμότητα κρίσεως.

Πρὸς τὴν Ἀρχηγίαν.

Ἐνῷ ὁ Δημ. Γούναρης ἀπησχολεῖτο ἐν τῷ δικηγορικῷ του γραφείῳ τῶν Πατρῶν, οἱ παρακολουθήσαντες τὴν ἔως τότε πολιτικὴν του δρασιν καὶ ἐξέλιξιν, καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πάτραις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ πιστεύοντες ἀκλονήτως εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ χρησιμότητα ὑπὲρ τῆς Χώρας ἐν τῷ μέλλοντι, ὥς καὶ εἰς τὸ ὅτι ἔμελλεν ἀσφαλῶς νὰ πρωταγωνιστήσῃ μίαν ἡμέραν ἐν τῇ πολιτικῇ τῆς Ἑλλάδος ἐμφανιζόμενος ὥς τὸ ἀντίρροπον τοῦ ἐπικρατήσαντος βενιζελισμοῦ, δὲν ἔπαυσαν παρασκευάζοντες διὰ τὸν Γούναρην ἔδαφος πολιτικῆς ἐπικρατήσεως. Οὗτοι, μετὰ τῶν ὁποίων οἱ ἀριστεῖς ἐν τοῖς Γράμμασι καὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ὥς καὶ οἱ διαπνεόμενοι ἀπὸ πνεῦμα κοινωνικῆς προσόδου καὶ ἀνθρωπισμοῦ, ἐβάδιζον πάντοτε ἐν ταῖς ὑπὲρ ἐπικρατήσεως τοῦ Γούναρη ἐνεργείαις των μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸς πλέον ἢ το ἑνδεδειγμένος καὶ λόγῳ ὑπερτέρας καὶ ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως καὶ λόγῳ χαρακτῆρος καὶ λόγῳ ἀγνωστάτων πατριωτικῶν αἰσθημάτων νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξυγίανσιν καὶ ἀναγέννησιν τῆς διοικήσεως, εἰς τὴν καθιέρωσιν ἡθικοῦ πολιτικοῦ πνεύματος καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν Ἑθνικῶν συμφερόντων. Οὗτοι ἄλλως τε εἶχον ἐξ ἀρχῆς, ἀφότου ὁ κ. Βενιζέλος διέλυσε πραξικοπηματικῶς τὴν πρώτην Διπλὴν Βουλὴν, πεισθεὶ περὶ τοῦ ἐπικινδύνου καὶ ἐπαναστατικοῦ πολιτικοῦ χαρακτῆρός του, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἡ λεγομένη συντηρητικότης, τὸ φιλοσυνταγματικὸν καὶ ἡ βαθεῖα πολιτικὴ σύνεσις τοῦ Γούναρη, ἐν ἁρμονικῷ συνδυασμῷ πρὸς τὸ πιστοποιηθὲν πλέον φιλοπρόσodon πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν πρόγραμμα του, ἦσαν τὰ μόνα στοιχεῖα διὰ τῶν ὁποίων ἡδύνατο νὰ γείνῃ συστηματικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῶν βενιζελικῶν ὑπερβασίων.

Τὰς ἀντιλήψεις ταύτας διηρομήνευσεν εὐθύς ἀμέσως τότε αὐτὸς ὁ «Χρόνος» τῶν Ἀθηναίων, ἤτοι ἡ ἐφημερίς ἐκείνη, ἡ ὁποία καὶ ἄλλοτε εἶχε συνηγορήσει σθεναρῶς ὑπὲρ τοῦ κ. Βενιζέλου ὅτε οὗτος προσέβη εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ Θερίσου ἐναντίον

τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου, ἀλλὰ καὶ κατόπιν ὑπῆρξε τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τῆς στρατιωτικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γουδί, καὶ ἡ ἐφημερίς ἡ πρὸ πάντων δημιουργήσασα τὴν πολιτικὴν ἀτμοσφαῖραν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνεφανίσθη ὡς ἀρχηγὸς κόμματος καὶ κυβερνήτης ὁ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλος.

Δύο ἄρθρα τοῦ «Χρόνου» περὶ τοῦ Γούναρη, δημοσιευθέντα εἰς τὰ φύλλα τῆς 11ης καὶ 12ης Μαΐου 1911, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπαρχὴ τῆς πολιτικῆς κινήσεως καὶ ὁργανώσεως περὶ τὸν Γούναρην, τὰ ὁποῖα ἔχουσι καὶ τὴν ἰδιαιτέραν σημασίαν ὅτι διηρμήνευον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν πραγματικῶν ἰδεολογικῶν ἐπαναστατικῶν κύκλων τοῦ 1909, οἵτινες κατεῖδον εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων πολιτικῶν βημάτων τοῦ κ. Βενιζέλου ἐν Ἑλλάδι, ὅτι δὲν ἦτο οὗτος ὁ προωρισμένος νὰ ἐνσαρκώσῃ καὶ νὰ ἐπαληθεύσῃ τὰς Ἐθνικὰς καὶ πολιτικὰς ἀπόψεις τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης. Τὰ ἄρθρα ταῦτα προκαλέσαντα τότε μεγάλην αἰσθησίν καὶ συγκεντρώσαντα ἐκ νέου τὴν γενικὴν προσοχὴν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ἐν Πάτραις πολιτικὸν ἐρημίτην, εἶναι τὰ κατωτέρω:

«Ὁ Γούναρης»

‘Ο ἀνορθωτικός ἀγὼν ἀπέτυχεν. Ὅσοι παρακολουθοῦν τὰ ὁλισθήματα τοῦ μετακληθέντος ἐκ Κρήτης ἀρχηγοῦ δὲν διστάζουν νὰ καταδικάσουν τὴν γενομένην πρὸς ἀνόρθωσιν ἀποπειρὰν καὶ διακηρύξουν ὅτι αὕτη ἀπετέλεσε μίαν καθαρὰν ματαιοπονίαν. Πράγματι ἡ κατεύθυνσις, ἣτις ἐδόθη, ὑπῆρξεν ἀτυχεστέρα ἢ ὅσον ἡδύνατο νὰ ποθῇσιν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς λαϊκῆς ἐξεγέρσεως, ἣτις ἐπέφερε τὴν μεταβολήν. Ὁ ἀνορθωτικός ἀγὼν, ἀντὶ νὰ ἐξελιχθῇ κατὰ τρόπον ικανοποιοῦντα τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα, ἀντὶ νὰ βαδίσῃ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐχάραξαν αἱ ἀνάγκαι, αἱ καταστήσασαι αὐτὸν ἐπιτακτικόν, ἀντὶ νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς οἰκτρούτητος τῆς καταστάσεως, ἣτις ἐδημιούργησε τὴν πνεύσασαν θύελλαν, τουναντίον παρουσιάσθη ὡς ἀσφαλιστικὴ δεικλῆς ἔχουσα προορισμὸν νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τοὺς ἀτμοὺς τοὺς ὑπάρχοντας εἰς τὴν Χώραν. Ἐνῷ ἤλθεν ὡς ἐπανάστασις, ἐπεβλήθη ὡς ἐπανάστασις, ἔργον αὐτοῦ θεοδότην οὐχὶ μόνον τὴν κατάντηξιν καὶ τὴν καταστολήν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῶν πεπραγμένων ὑπ’ αὐτῆς, τὴν ἐπαναφορὰν δὲ τοῦ Λαοῦ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς παλαιᾶς φανλότητος ὑπὸ νέαν μορφήν καὶ νέον ὄνομα. Κατὰ τί ὑπάρχει σήμερον ἀνορθωτικὴ προσπάθεια; Ποῦ φαίνεται αὕτη; Τίνες νόμοι καὶ ἔργα τὴν ἀποδεικνύουν; Ἡ ποῖαι ἐγνύσεις τὴν ἐξασφαλίζουν διὰ τὸ μέλλον τοῦλάχιστον, ἀφοῦ τὸ παρὸν δὲν ἀποτελεῖ ἕδαφος πρόσφορον καὶ ἡτοιμασμένον; Ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον καταργοῦνται οἱ θεσμοί, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐπιβάλει τὸ στρατιωτικὸν κίνημα, ἡ μία δὲ μετὰ τὴν ἄλλην ἀναιροῦνται αἱ ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας εἶχεν δώσει ἡ ἐπανάστασις εἰς τὸν Λαόν. Ἡ Γενικὴ Διοίκησις τοῦ Στρατοῦ ἐπανιδρύεται, οἱ πρίγκηπες καλοῦνται εἰς τὰς παλαιὰς των θέσεις, οἱ ἐργάται ἐμπαίζονται, οἱ πλουτοκράται ἀναγκοῦν τὴν κυριαρχίαν των, οἱ Θεσσαλοὶ ἀγρόται κοιμοῦνται ἐπάνω εἰς τὰ ἄχυρα ὀνειρεζόμενοι τὴν ἀποκατάστασιν, ἣτις οὐδέποτε πρόκειται νὰ τοῖς δοθῇ, ἡ συναλλαγὴ δεγιάζει καὶ τὰ παλαιὰ κόμματα αὐξάνονται καθ’ ἑν ἀκόμη. Ἡ ἀνόρθωσις κολακεύεται νὰ πιστεύῃ ὅτι ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς ἐπαναφέρουσα ἔσπευσμένως τὴν Χώραν εἰς τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν εἶχε προτοῦ γυμνωθῆναι τὰ ἐξίφη των ἀξιοματικῶν καὶ προτοῦ κραυγάζουν τὰ πλήθη των πολιτῶν εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἀρεως. Ἀλλὰ διατὶ νὰ ἀποκαλεῖται Ἀνόρθωσις καὶ νὰ μὴ καλεῖται Παλινόρθωσις, διατὶ ν’ ἀποτελῇ σταθμὸν ἐθνικῆς προκοπῆς καὶ νὰ μὴ χαρακτηρίζεται ὡς ὀπισθοδρομῆσις, καὶ διατὶ νὰ γείνουν ὅσα ἔγειναν ἀφοῦ ἦτο πεπραγμένον τὰ πάντα νὰ καταλήξουν εἰς ἀλλαγὴν προσώπων καὶ οὐχὶ πραγμάτων, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἐνὸς εἶδους τῆς φανλότητος διὰ τοῦ ἄλλου, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς γνωρίζει ἐὰν θ’ ἀποβῇ τρομακτικώτερον καὶ μᾶλλον ἀσυνειδήτον;

^α Όταν τὸ στρατιωτικὸν κίνημα ἐκουράσθη μαχόμενον, καὶ ὅταν ὁ λαὸς ἀπηνδισμένος ἐκ τῆς ἀπειρίας τῶν ὑποκινητῶν τῆς ἐξεγέρσεώς του, ἐστρεφεν ἐναγωνίως τὰ βλέμματα πρὸς τὴν Κρήτην καὶ ἀνεξήτει ἐκεῖθεν τὸν σωτῆρα καὶ τὸν ὀδηγόν, βεβαίως δὲ ἐν ὑπ' ὧν αὐτοῦ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὸ παρελθόν, οὔτε ἐνουσάγει τοὺς πρωτεργάτας τῆς κακοδαιμονίας του. Ἦτο κατάκοπος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ ἀπογοητευμένος, ἐνῶ δὲ διεκήνυτε τὴν ἀνάγκην τῆς γαλήνης, δὲν ἤθελε

θέαμα μίᾳς ἀπολύτου κυριαρχίας ραβδιζομένης ἀπὸ τοὺς ὑπηρετάς της. Δὲν ἀπέμεινεν ὅθεν ἄλλη φωνὴ ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ Τύπου.

Ὅσον καὶ ἂν ταύτην τὴν στιγμὴν παρίστανται ξαλισμένα τὰ πνεύματα ἀπὸ τὴν νάρκη, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἐβύθισεν ὁ θαυματοποιός, ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνάνηψις, καὶ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν φορὰν ταύτην ἡ δημοσιογραφία, εἶναι τὸ ἐθνικώτερον καὶ τιμιώτερον ἀφ' ὅσα μέχρι τοῦδε ἔχει ἐπιτελέσει ἡ μεγάλη αὐτὴ δύναμις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἡμεῖς εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ μετάκλησις ἐκ Κρήτης τοῦ σημερινοῦ ἀνορθωτοῦ ἡμεῖς γνωρίζομεν μόνοι καὶ τὸ πνεῦμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐμελετήθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ μετάκλησις αὕτη. Δηλοῦμεν δὲ μὲ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον, ὅτι δὲν ἀναγνωρίζομεν πλέον οὔτε τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον ἐκαλέσαμεν, οὔτε τὰς ἀρχάς, οὔτε τὸν χαρακτήρα, οὔτε τὰς πεποιθήσεις, οὔτε τὰ φρονήματα αὐτοῦ. Μετεμορφώθη ὁλόκληρος ἡ ἐὰν δὲ φέρῃ ἀκόμη τὸ ὄνομα μὲ τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον τὸν πολιτικόν, τὸν ὁποῖον ἄφησεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὸν ὁποῖον δὲν ἐνθυμείται πλέον οὔτε ὡς ὄνειρον.

Κατόπιν τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου ἀτυχήματος τῆς Λαϊκῆς ἀπάτης καὶ τῆς αὐτόχρομα προδοσίας τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος, καθήκον ὑπέρτατον τοῦ τύπου, ἐλλείπει ἀνεξαρτήτου καὶ χειραφετημένης Βουλῆς, ἦτο ν' ἀναζητήσῃ ταχέως τὴν ἐπ' ἀνόρθωσιν τοῦ κακοῦ. Ἡ ἐπ' ἀνόρθωσις θὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ μόνον διὰ τῆς ἐξευρέσεως πολιτευτοῦ, ὑποσχομένου τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου τῆς ἀναπλάσεως ἐγγυωμένου δὲ διὰ τοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ παρελθόντος του ἐντιμον καὶ εἰλικρινῆ διαχείρισιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τὰς ἐγγυήσεις ταύτας οὐδεὶς θὰ ἀρνήθῃ ὅτι παρέχει ἀκεραίας ὁ Δημήτριος Γούναρης.

Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι θυσιάζουν εἰς τὰς ἀρχάς των τὰ ὑπουργικά χαρτοφυλάκια, πολιτευόμενοι, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκστρατεύουν αἱ κερδοσκοπικαὶ ἐταιρεῖαι καὶ τοὺς ἐξοντώνουν, μὴ δυνάμεναι νὰ τοὺς διαφθείρουν, ἄνδρες, πίπτοντες εἰς μάχας ἰδεῶν καὶ οὐχὶ συμφερόντων δὲν φρονοῦμεν ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ εἰς τὴν παλαιστραν τῆς Χώρας ἡμῶν. Ὁ Γούναρης ὑπῆρξεν ἐν τούτοις εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ ἂν δὲν εἶναι ὁ πρῶτος θυσιάστῃς εἰς τὸν βωμὸν τῆς προασπίσεως τῆς λαϊκῆς ἰδέας, δὲν ἔχει ὅμως πολλοὺς ὁμοιάζοντας μ' αὐτόν. Εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ πλουτοκρατία θέλει πολεμήσῃ ἀδυσωπήτως τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νέου τούτου Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀνορθώσεως, ἐὰν ἐννοεῖται, ἀποδεχθῇ ὁ Γούναρης τὸ βαρύτερον καὶ κοπιωδέστατον ἔργον. Ἀλλ' ὁ λαὸς ὅστις ἐνεπαίχθη καὶ ἐπροδόθη καὶ παρεδόθη δέσμιος εἰς τοὺς παλαιούς του τυράννους, ἐὰν ἐγκαίρως ἀντιληφθῇ τὸν ἐμπαιγμὸν καὶ τὴν προδοσίαν Του, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ κατισχύσῃ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Συνεχίζων δὲ τὸν ἀγῶνα τῆς Ἀνορθώσεως οὐχὶ διὰ θαυματοποιῶν καὶ Σαλτιμπάγκων ἀλλὰ διὰ πραγματικῶν φίλων τῶν δικαίων του, θέλει κληροδοτήσῃ εἰς τὰ τέκνα του τὴν ἀληθινὴν εὐτυχίαν καὶ προκοπὴν, τῆς ὁποίας αὐτὸς δὲν ἠξιώθη, ἄλλοτε μὲν περιφρονούμενος, ἄλλοτε ἐμπαιζόμενος καὶ τελευταίως παραδιδόμενος ἀσυνειδήτως εἰς τοὺς Τυράννους αὐτοῦ.

***

Παράλληλως πρὸς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἀρθρογραφίαν τοῦ «Χρόνου», ἥτις ἐν τούτοις λόγοις τῆς μέχρι τότε πολιτικῆς τακτικῆς τῆς ἐφημερίδος ταύτης δὲν ἡδύνατο ἢ νὰ ἐμπούσῃ ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν, καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» ἡ ζωτικώτερα καὶ προοδευτικώτερα πολιτικῶς τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, ἤρchiσεν ἐντεινόνσα τὴν περὶ τοῦ Γούναρη πολιτικὴν ἀρθρογραφίαν της. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ «Σκρίπ», ὄργανον τοῦ θεοτοκικοῦ κόμματος, ἐφημερίς ἥτις ἐξαιρετικῶς εἶχε διακριθῇ εἰς τὸν ἐναντίον τοῦ κ. Βενιζέλου ἀγῶνα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ βενιζελικοῦ κινήματος τοῦ Θερίσου κατὰ τοῦ προέχοντος Γεωργίου, καὶ ἥτις, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὑπέστειλε τὴν ἀδιαλλάκτως ἀντιβενιζελικὴν σημαίαν της, ἐνίσχυσε τὰς ἀπόψεις ἐκείνων, οἵτινες ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Δημ. Γούναρη ὡς ἀρχηγοῦ κόμματος ὅπερ θ' ἀπετέλει τὴν κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου κυρίαν ἀντιπολίτευσιν. Καὶ ἄλλαι ἐφημερίδες ὡς τὸ «Ἐμπρὸς» καὶ τὸ «Ἀστὺ» τῶν Ἀθηνῶν, ὁ «Νεολόγος» τῶν Πατρῶν, αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Καῖρου ἐνίσχυσαν ἐνθουσιωδῶς τὴν ὑπὲρ τοῦ Γούναρη τοιαύτην κίνησιν δι' ἀρθρογραφίας ζωηρᾶς ἐν ἣ διακρίνεται ἡ πίστις αὐτῶν πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ πολιτευτοῦ Πατρῶν.

Καὶ αὕτη ἡ «Νέα Ἡμέρα Τεργέστης» τῆς 18/31 Δεκεμβρίου 1911, δημοσιεύουσα σοβαρὰν ἐξ Ἀθηνῶν ἀνταπόκρισιν τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Ἰωάν. Χαλκοκονδύλη περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων ἔγραφε καὶ τὰ ἑξῆς:

«... Εὐχάριστον εἶνε ὅτι τὰ ὑγιέστερα τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος στοιχεῖα τὰ ἀντίθετα πρὸς τὴν μοιρολατρικὴν τοῦ κ. Θεοτόκη ἀπάθειαν, στρέφονται περὶ τὸν Ὑπαρχηγὸν τοῦ κόμματος κ. Δ. Γούναρη, οὐτινος ἡ μόρφωσις, ἡ εὐφυΐα καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ φιλολαϊκαὶ ἀρχαὶ θὰ ἀνεδείκνυν αὐτὸν ἐπικίνδυνον, ἰσότημον τοῦ κ. Βενιζέλου ἀντίπαλον, καὶ θάττον ἢ βράδιον, ἡ ἀνάγκη ἐνὸς βενιζελικοῦ ἀντιγρόπου θὰ καταστῇ πρωτίστως εἰς τὸν κ. Βενιζέλον αἰσθητή».

Ἡ συνάντησις τῆς Γαστούνης.

Ἐνῷ ταῦτα ἐγράφοντο ἐκυκλοφόρουν δὲ διαδόσεις, μὴ βεβαιούμεναι, ὅτι ἐπέκειτο ἡ ἴδρυσις τοῦ ὑπὸ τὸν Γούναρη κόμματος, τὴν 25ην Δεκεμβρίου 1911 ἡγγέλθη ἀπροσδόκητος ἐν Γαστούνῃ τῆς Ἠλείας συνάντησις τοῦ Γούναρη μετὰ τῶν Π. Πρωτοπαπαδάκη, Π. Τσαλδάρη, Σ. Στάη καὶ Ἰωάννου Σισίνη. Ἡ συνάντησις ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κ. Ἰωάν. Σισίνη, παλαιοῦ πολιτευτοῦ τῆς Ἠλείας καὶ ἐκ τῶν πλέον ἐπιστηθίων φίλων τοῦ Δημ. Γούναρη.

Ἡ συνάντησις αὕτη μετεδόθη διὰ τηλεγραφημάτων εἰς τὰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας ὡς γενομένη πρὸς σύμπληξιν τοῦ κόμματος. Καὶ ναὶ μὲν οἱ συνελθόντες πολιτευταὶ διέψευσαν τὸ τοιοῦτον, τονίσαντες εἰς τοὺς πολιορκήσαντας αὐτοὺς δημοσιογράφους ὅτι ἐν Γαστούνῃ μετέβησαν κατόπιν προσκλήσεως τοῦ κ. Ἰωάννου Σισίνη καὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῆς ἐκδρομῆς. Οἱ ἐγγύτερον ὅμως πρὸς τὸν Γούναρη κύκλοι καὶ ἰδιαιτάτα ὁ μακαρίτης δημοσιογράφος Μιχαὴλ Σακελλαρίου, δὲν ἀπέκρυψαν ὅτι ὁ πραγματικὸς σκοπὸς τῶν εἰς Γαστούνην συγκεντρωθέντων, μετέπειτα ἐπιτελῶν τοῦ Γουναρικοῦ κόμματος, ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν σκέψεων ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ὑπὸ τὸν Δημ. Γούναρη κόμματος, τὸ ὁποῖον μάλιστα θὰ ἐκαλεῖτο «Προοδευτικόν».

Ὁ «Νεολόγος» τῶν Πατρῶν εἰς τὸ φύλλον αὐτοῦ τῆς 29 Δεκεμβρίου 1911 ἀναφέρων τὰ τῆς συναντήσεως ταύτης ἔγραφε μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ κατωτέρω:

«Δὲν γνωρίζομεν οὔτε πῶς σκέπτεται οὔτε τί ἀπεφάσισεν, οὔτε πῶς θὰ κανόνισῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς ὁ κ. Γούναρης, διότι εἰς οὐδεμίαν ἀνακοίνωσιν προσέβη εἰσέτι. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τυγχάνει ἐμφανὲς εἶναι ὅτι πρὸς τὸν κ. Γούναρη εἶνε ἐστραμμένη μερίστη μερὶς τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ εἶνε ὁ μόνος ἴσως ἐκ τῶν ἐπιφανῶν πολιτευτῶν, ὁ ὁποῖος διατηρεῖ τὴν θέσιν του ἀκεραίαν ἐναντι τῶν παλαιῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι συνετρίβησαν ὑπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀδιάφορον ἂν καλῶς ἢ κακῶς».

Κόμματα ἀρχῶν καὶ κόμματα συμφερόντων.

Τὴν ἐπικρατήσαν ἀοριστίαν ἐκ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων εἰδήσεων, ἡλθε τέλος, νὰ διαλευκάνῃ ὁπωσδήποτε ἡ κατωτέρω πρὸς τὸν «Νεολόγον» Πατρῶν τῆς 3ης Ἰανουαρίου 1912 συνέντευξις τοῦ Γούναρη ἐν τῇ ὁποίᾳ οὗτος ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις του περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν δέον νὰ δημιουργοῦνται τὰ κόμματα καὶ ν' ἀνακηρύσσονται οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν.

Τὴν βαρυσήμαντον ἐκείνην συνέντευξιν παραθέτομεν ὁλόκληρον διότι περιλαμβάνει θεμελιώδεις πολιτικὰς ἀντιλήψεις τοῦ Δημ. Γούναρη.

«Ἡ συνάντησις ἐν Γαστούνῃ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλείστα σχόλια, πολλὰ δὲ διαδόσεις ποικίλης μορφῆς ἐκυκλοφόρησαν, αἵτινες ἠνάγκασαν ἡμᾶς ν' ἀπευθυνθῶμεν πρὸς τὸν κ. Γούναρη. Ὁ ἐπιφανὴς πολιτευτὴς ἀπήντησεν εἰς σχετικὴν ἐρώτησίν μας ὡς ἑξῆς:

— Παρακαλῶ νὰ διαψεύσητε καὶ πάλιν ὅσα σχετικὰ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐγράφησαν. Ὅπως καὶ πρὸ ἡμερῶν ἐδήλωσα, ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη, ἡ εἰς Γαστούνην ἐκδρομὴ δὲν εἶχεν ἀπολύτως καμμίαν πολιτικὴν ἔννοιαν. Ἡ τοῦ ἀπλοῦ-στατα φιλικὴ ἐπίσκεψις καὶ οὐδὲν πλεον. Ἀπορῶ δὲ πῶς ἐγένετο τόσος λόγος περὶ πράγματος τόσον ἀπλοῦ.

— Τὰ λεγόμενα περὶ νέου κόμματος ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἀρχηγίαν εἶναι βάσιμα;

— Τὰ περὶ νέου κόμματος, καὶ ἀρχηγοῦ καὶ ὁπαδῶν εἶναι ὅλα ἀνυπόστατα. Οὔτε ἐγὼ ἀπεφάσισα νὰ γίνω ἀρχηγὸς οὔτε κανεὶς ἄλλος ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ ὁπαδός μου. Ὅλα αὐτὰ εἶναι διαδόσεις οὐδεμίαν ἔχονσαι σχέσιν μὲ τὴν πραγμα-τικότητα.

Τὸ ἐπ' ἐμοὶ μάλιστα δὲν δυσκολεύομαι νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι καὶ ἂν παρουσιά-ζετο περίπτωσις νὰ σκεφθῶ περὶ τοιοῦτου ζητήματος, θὰ εἶχον ἰδέας πολὺ δια-φόρους ἀπὸ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι τίθενται ὡς βάσις εἰς τὰς διαδόσεις. Κατὰ τὴν γνώμην μου, τὰ κόμματα δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦνται διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Α ἢ τοῦ Β ὡς ἀρχηγοῦ, ὅστις νὰ ἐργασθῇ πρὸς ἄγρην ὁπαδῶν. Ἀδιάφορον ἂν ἡ ἀνακήρυξις γίνεταί ἄνωθεν ἢ ἀπὸ κύκλον τινὰ πολιτευομένων. Αἱ οὕτω δημιουργούμεναι ὁμάδες δὲν εἶναι κόμματα. Εἶναι φατρίαί, οὐδὲν καλὸν δυνάμεναι ν' ἀπεργασθῶσιν εἰς τὸν τόπον. Τοιαῦται ὁμάδες ἀπὸ τῆς συστά-σεως τῶν φέρουσι χαρακτῆρα προσωπικὸν ἀνταποκρινόμενον εἰς βλέψεις τῶν συστησάντων αὐτάς. Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ συγκροτήσεως αὐτῶν οὐχὶ σπανίως κατὰ μοιραίαν ἀνάγκην ἐπακολουθεῖ ἡ ἀνάγκη μεγίστου μέρους τῆς δυνάμεως τῶν εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν προσωπικῶν βλέψεων, αἱ ὁποῖαι ἤγαγον εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν. Τὰ πολιτικὰ κόμματα κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν πρέπει νὰ συνιστῶνται ὡς ὁμάδες τῶν θελόντων νὰ πολιτευθῶσιν. Ἡ διαδικασία τῆς δημιουργίας αὐτῶν δεόν νὰ εἶναι ἡ ἀντίστροφος, Πρέπει νὰ ἀρχίζουσιν ἀπὸ ὁμάδας λαϊκὰς, καθοριζούσας τοὺς ἀξίζοντας νὰ πολιτευθῶσιν, ἤτοι τοὺς ἱκανοὺς νὰ ἐκπροσωπήσωσι τὰς λαϊκὰς ἀνάγκας καὶ νὰ προασπίσωσι τὰ λαϊκὰ συμφέροντα. Οἱ οὕτω ἐκλεγέντες καὶ ἀντιπροσωπεύοντες τὰς λαϊκὰς ἀνάγκας καὶ τὰ λαϊκὰ συμφέροντα, ἐξ ὧν ἐφωρμήθησαν οἱ ἐκλέξαντες αὐτοὺς, ἐργαζόμενοι πρὸς πραγμα-τοποίησιν τῆς ἀποστολῆς τῶν, ἐφ' ὅσον συναντῶνται εἰς κοινὸν σκοπὸν καὶ κοινὰ σκέψεις περὶ τῶν μέσων τῆς ἐπιτεύξεως αὐτοῦ, ἄγονται κατ' ἀνάγκην εἰς συνεργασίαν. Ὁργανούμενοι δὲ πρὸς πραγματοποίησιν ταύτης ἀποτελοῦσιν ἀληθὲς κόμμα, τὸ ὁποῖον συνδετικὸν δεσμὸν ἔχον τοὺς κοινούς σκοποὺς καὶ τὰ κοινὰ ἀσπαστὰ μέσα τῆς ἐπιτεύξεως αὐτῶν, εἶναι ἀπηλλαγμένον ἐν τῇ ὁμαδικῇ αὐτοῦ ὑποστάσει πάσης προσωπικῆς βλέψεως. Ἐν τῇ παγιουμένη καὶ ὁργανου-μένη οὕτω συνεργασίᾳ, ἕκαστος, συντρέχων τὸ καθ' ἑαυτόν, καταλαμβάνει τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ὑπ' αὐτοῦ συνεισφερομένη πρὸς τὸν κοινὸν σκοπὸν ἐργασία καθορίζει. Ἐν τοιαύτῃ ὁργανώσει καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ πρὸς ἀνάδειξιν φυσικὴ καὶ εὐλογος τάσις ἐκάστου τῶν συνεργαζομένων—τὸ ἀναπόφευκτον τοῦτο προσω-πικὸν στοιχεῖον ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ ἐνεργείᾳ—ἐκδηλοῦται ὡς εὐγενὲς ἀμύλλα πρὸς ὅσον ἔνεστι μείζονα ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ σκοποῦ συμβολήν, ἀσφαλίζονσα εἰς τὸν πληρέστερον συντελοῦντα ἐπὶ τὸ ἔργον καὶ μᾶλλον ὑπέροχον θέσιν ἐν τῇ συνεργαζομένῃ ὁμάδι.

Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μου περὶ τῆς διαδικασίας, καθ' ἣν πρέπει νὰ δημιουρ-

γοῦνται τὰ κόμματα, ἵνα ὧσι πράγματι ἐξυπηρετικὰ τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου καὶ ὄργανα τῆς προόδου αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὑγιоῦς λειτουργίας τοῦ πολιτεύματος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δύναται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀληθῆ προαγωγὴν πάσης κοινωνίας, ἐχούσης τὴν εὐτυχίαν νὰ κατορθώσῃ νὰ προσαρμολῇ εἰς αὐτό, τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Πᾶσα ἀπόκλισις ἀπὸ τῆς διαδικασίας ταύτης ἐν τῇ γενέσει πολιτικῆς τινος ὁμάδος μειοῖ ἀναλόγως τὴν χρησιμότητα αὐτῆς. Εἶναι ἐνδεχόμενον ὥρισμένοι ἱστορικαὶ συνθῆκαι νὰ καθι-στῶσι κατὰ τινα ἐποχὴν ἀναγκαίαν τὴν κατ' ἄλλον τρόπον ἐνέργειαν. Τοῦτο ἰδίως συμβαίνει κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐν τινι χώρᾳ, ὅτε ἐνδέχεται ὁ λαὸς νὰ εἶναι ἀπαράσκευος εἰς συγκρότησιν κομ-μάτων κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὑφίσταται δὲ ἀκόμη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ προηγου-μένου καθεστῶτος καὶ τῶν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ δημιουργηθεισῶν ἐπιρροῶν. Ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως τῶν κομμάτων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος ἄγει τότε εἰς τὴν ἀποδοχὴν παντὸς δυνατοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως αὐτῶν, οἷος δὴποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτος. Ἡ παρατήρησις αὕτη δικαιολογεῖ βεβαίως τὰ κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας δημιουργηθέντα κόμματα, καὶ ἀπαλλάττει αὐτὰ πάσης μομφῆς διὰ τὸν τρόπον τῆς συστάσεώς των, τὸν ὁποῖον μάλιστα φυσικὸν εἶναι ἡ κατόπιν ἐξέλιξις, ἡ ἀνάλογος πρὸς τὴν προόδον τῶν πολιτικῶν ἡθῶν, νὰ κατέστησεν ἀπλήν ἱστορικὴν ἀνάμνησιν. Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ φρονῇ κανεὶς ὅτι σήμερον εὐρισκόμεθα εἰς τοιαύτην ἀνάγκην, ὥστε νὰ ἐπιτρέπηται συγκροτήσις κόμματος κατὰ τοιοῦτον τρόπον. Τοιοῦτόν τι σήμερον οὐδένα ἄλλονθ' αἶχε σκοπὸν παρὰ τὴν ἱκανοποίησιν προσωπικῆς φιλοδοξίας, ἡ ὁποία ὀρθότερον θὰ ἐχα-κτηρίζετο ματαιότης, τῆς ὁποίας κολακεύομαι νὰ θεωρῶ ἐμμαντὸν ἀπηλλαγμένον».

* *

Σχολιάζουσα ἡ «Ἀκρόπολις» τὴν συνέντευξιν ταύτην εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 5 Ἰανουαρίου 1912 ἔγραφε:

«Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βγῆκεν ἀπὸ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Α. Γούναρη εἶναι καθ' ἡμᾶς αὐτὸ: Τὸ ἀποδεῖχθαι ὅτι μετὰ τὸν κ. Βενιζέλον, ὁ ἀνὴρ πρὸς ὃν ἀποβλέπει ἡ ἀνεπτυγμένη κοινὴ γνώμη εἶνε ὁ Γούναρης. Τὰ ἄλλα ματαιοσχολία...»

Ἀσχολουμένη δὲ ἡ «Ἀκρόπολις» ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς τῆς 9 Ἰανουαρίου 1912 μὲ τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος ἔγραφε:

— «Διότι Θεοτοκικὸν κόμμα κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν χωρὶς τὸν Γούναρη δὲν ἦτο πλέον νοητόν. Ἐάν ἔμενεν πιστὸς εἰς τὸ ἀρχηγόν του, τὸ κόμμα θὰ ἐξηκολούθει νὰ εἶνε Γούναρο—Θεοτοκικόν».

Καὶ περαιτέρω:

— «Ὁ κ. Γούναρης ὅμως ἀντὶ τῆς ἀντιπροσδοξίας φαίνεται ὅτι προτιμᾷ τὴν προεδρείαν καὶ τὸ πρᾶγμα ἦτο φυσικώτατον. Νέος ἄνθρωπος, ἀσχυρῶς ὑπερτέρας διανοητικῆς μορφώσεως ἀπὸ τὸν Γεώργ. Θεοτόκην, διαφορετικὰ ἀντιλαμβανόμενος τὴν πολιτικὴν ἀπὸ τὸν τέως Ἀρχηγόν του, αἰσιόδοξος αὐτὸς ἐνθ' ἐκεῖνος ἦτο ἀπαισιόδοξος, ῥήτωρ αὐτὸς μεγάλης ἐντάσεως, ἐνθ' ἐκεῖνος ἦτο πάντοτε ῥήτωρ χαμαιπότης, ἀποβλέπων αὐτὸς εἰς τὰς μεγάλας μάζας τοῦ λαοῦ, ἐνθ' ἐκεῖνος ἐκ φύσεως καὶ ἐκ περιβάλλοντος ἦτο κεκηρυγμένος ὀλιγαρχικός, μελετητικός αὐτὸς καὶ ἀμελέτης ἐκεῖνος, φιλόπονος αὐτὸς καὶ ἀκαμάτης ἐκεῖνος, φιλόσοφος αὐτὸς καὶ ἀφιλόσοφος ἐκεῖνος, κάτοχος ὅλων τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων μέχρι τῶν τελευταίων τῶν πτυχῶν αὐτὸς, ἐνθ' αὐτὸς καὶ παρθε-νικώτατος ἀπὸ τὰ πράγματα ὁ ἄλλος.

Πῶς ἡδύνατο ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὸ βάρος τοιούτων ἀντιθέσεων νὰ εἶναι ὁ ὑπεροχώτερος ἀκόλουθος καὶ ὁ ὑποδεέστερος ἀρχηγός;»

Ὁ κ. Γούναρης μετεχειρίσθη —πολὺ εὐκόλως— τὴν τακτικὴν τῶν ἐπιστημόνων, τῶν μοδέρνων ὁδοντοῦατρῶν. Ἐνέσεις κοκαΐνης, χλωροφόρμιον καὶ εἴτι ἄλλο... Ὅχι τὴν ἀναχρονιστικὴν μέθοδον τοῦ κουρέως ἢ πεταλωτοῦ καὶ ὁδοντοῦατροῦ συγχρόνως.

* *

Ὁ κ. Γούναρης καθαρῶς τοιοιτοτρόπως τὴν θέσιν του ἀπέναντι τοῦ ἀρχηγοῦ του, ἐθεώρησε ταρταρινικὸν νὰ διακηρύξῃ συνάμα τὴν ἀρχηγοποίησίν του.

Ἀρχηγὸς τίνων;

Τῆς περαιτέρω σταδιοδρομίας. Ἐκρίνε σκόπιμον ν' ἀποκαλύψῃ καὶ ἐπιδιώξῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Ὅπου τὰ ποικίλα κοινοβουλευτικὰ θέματα δίδουν εἰς ἕκαστον τὴν ἀφορμὴν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ιδεῶν του. Ὅπως ἔλεγε πρὸ ἡμερῶν εἰς κάποιον δημοσιογράφον.

—Τί ἀρχηγολίαι μοῦ λέγουν, νὰ διαλαλήσω. Ποίου κόμματος; Ὅταν εἰς τὴν Βουλὴν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῶν συζητήσεων καὶ ἕκαστος θ' ἀναπτύξῃ τὰς ιδέας του, εἶναι πιθανὸν αἱ ιδέαι τοῦ ἑνὸς νὰ συμπέσουν καὶ μὲ τὰς ιδέας μερικῶν ἄλλων. Ἐφ' ὅσον παρατηρηθῇ τὸ φαινόμενον ὅτι ὑπάρχει εἰς ἀριθμὸς 5, 10, 20, 50, ἀνθρώπων ὁμοφρόνων, ἰδοὺ ἔχετε ἓν κόμμα. Καὶ κόμμα ιδεῶν καὶ ἀρχῶν. Ὅχι προσωπικῶν καὶ παρασκηνιακῶν συμπήξεων. Μεταξὺ τῶν ὁμοφρόνων, τῶν ὁμοιοῦδεατῶν, τῶν συναγωνιστῶν, ἀναδεικνύεται ὁ ὁστιάδῃποτε ὑπέρτερος πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ κόμματος. Ἰδοὺ ὅτι ἔχετε τὸν ἀρχηγόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον χρίονται οἱ ἀρχηγοί. Εὐρίσκετε ὅτι συνέπεια λογικῇ ὁλων αὐτῶν εἶναι νὰ ὑψώσω σημαίαν ἀρχηγίας αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Ὁ κ. Γούναρης ἐκθέτων πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς τὸ πρόγραμμά του θὰ μετέλθῃ πρὸς αὐτοὺς γλῶσσαν μὴ καθιστῶσαν παρεξηγήσιμον οἰανδῇποτε στάσιν του εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ὁποίαν ἤθελε κρίνει προσήκουσαν.

—Ἐνώπιόν σας, κύριοι, θὰ εἰπῇ δὲν παρουσιάζομαι οὔτε ὡς Θεοτοκικός, οὔτε ὡς Ραλλικός, οὔτε ἄλλο τι. Παρουσιάζομαι ὡς Γούναρης. Τὰς ιδέας μου τὰς πολιτικὰς τὰς γνωρίζετε, διότι δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ συγχρονίζομεθα. Διὰ τὸ παρελθόν μου δὲν ἔχω νὰ δικαιολογηθῶ πρὸς κανένα, διότι δὲν τὸ εὐρίσκω ἔνοχον ἀπολογίας. Ἄν νομίζετε ὅτι ἐπαξίως δύναμαι νὰ σᾶς ἀντιπροσωπεύσω, ψηφίσατέ με, εἰ δὲ μὴ ἀρνηθῆτε τὴν ψήφον σας.

Συμφώνως πρὸς αὐτὰ καὶ τὴν αὐτοβουλίαν τοῦ βουλευτοῦ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διαχείρισιν τῆς λειτουργίας του, εὐρίσκεται ἡ ἀκόλουθος περικοπὴ εἰς τὰς περιφήμους γουναρικὰς δηλώσεις.

Οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ δὲν προορίζονται νὰ εἶναι ἄψυχοι φορεῖς ἀπαξ διατυπωθείσης τῆς τακτικῆς ἐντολῆς αὐτοῦ, μεταφέροντες πάντα ταῦτα ἀπὸ πάσης κοινωνικῆς βαθμίδος, εἰς ἃς ἐντοπίζονται, μέχρι τῆς ἀνωτάτης πολιτικῆς κορυφῆς.

* *

Ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπιφυλάξεις, ἀλλὰ τὰς ἀρκετὰ διαφανεῖς διὰ τοὺς θέλοντας νὰ ἐννοοῦν, οἱ Θεοτοκικοὶ ἐπωφελοῦνται διὰ νὰ ἰσχυρίζονται ἀκόμη ὅτι ὁ Γούναρης τοὺς ἀνέκει.

Ἡ «Ἀκρόπολις» ἔλαβε τὴν κατηγορηματικωτέραν πληροφορίαν ποὺ ἡδύνατο νὰ ποθήσῃ. Τὰ λεχθέντα πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη. Ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης, τοῦ ὁποίου γνωστὸς ὁ σύνδεσμος μὲ τὸν κ. Γούναρη διετύπωσε τὰς δηλώσεις τοῦ δευτέρου πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην ἀκολούθως:

«Θὰ ἐκθέσω κάλην ἀνεξάρτητον πάσης κοιματικῆς ἀποχρώσεως».

Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης «Ἀποσπώμενου τοῦ κ. Γούναρη ἀπὸ τὸ Θεοτοκικὸν κόμμα σεῖς κ. Πρωτοπαπαδάκη θὰ συμπράξῃτε μὲ τὸν κ. Γούναρη»;

Ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης ἀπήντησεν: «Ἐγὼ πάντοτε θὰ συμπράξω μὲ τὸν κ. Γούναρη», ὅπερ μεθερμηνεύομενον, «οὔτε ἐγὼ εἰμαι Θεοτοκικός, δεδομένου δὲ ὅτι ὁ κ. Γούναρης ἔπαυσε νὰ εἶναι τοιοῦτος...» Σχετικῶς μὲ τὰ διαδοθέντα καὶ γραφέντα περὶ συστάσεως «Προοδευτικοῦ κόμματος» ὑπὸ τὸν κ. Γούναρη, οὗτος προχθὲς ἀκριβῶς εἶπε, προκληθεὶς ἐπὶ λέξει:

—Δὲν ἐδιάβασα τὸν «Χρόνον». Κάτι ἤκουσα νὰ μοῦ διηγούνται, ὅσοι ἐδιάβασαν. Ἀλλὰ δὲν ἔχω καμμίαν ιδέαν. Ποῖοι εἶνε οἱ ἐργαζόμενοι πρὸς καταρτισμὸν τοιοῦτου κόμματος;

Ὅταν δὲ οἱ παριστάμενοι τὸν ἐπληροφόρησαν ὅτι μεταξὺ τῶν φερομένων ἄρθρων τοῦ λεγομένου τούτου προοδευτικοῦ κόμματος, γίνεται λόγος καὶ περὶ μεταβολῆς τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας ἀπὸ εὐρείας εἰς μικράν, ἀναδεικνύουσιν ἓνα μόνον βουλευτὴν, εἶπε:

—Ἡ Ἐπανάστασις ἡσυχολήθη πολὺ μὲ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας. Καὶ ἀπὸ τὴν στενὴν ποῦ ἐφαίνετο, κάποτε, ὑποστηρίζουσα, κατέληξεν εἰς τὴν εὐρυτάτην. Τὰ περὶ ἐκλογικῆς περιφερείας καὶ τὸ ὅμοιον ἐνθυμίζουσιν τὸν Γερμανὸν ποιητὴν ποῦ εἶπε περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 43, τῆς προικησάσης τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ Σύνταγμα:

—«Φαίνεται πῶς ὁ ἄρρωστος ἐγύρισε ἀπὸ τᾶλλο πλευρό...».

Ἐξ ὅσον ἡδυνήθησαν νὰ γνωθοῦν περὶ τῶν γνωμῶν τοῦ κ. Γούναρη, ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου, ὁ ἐκ Πατρῶν πολιτευτὴς ἔχει πολλὰ νὰ κατακρίνῃ ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος. Τὸν Νόμον περὶ Κοινοτήτων ἐγκρίνει κατὰ τὴν θεμελιώδη ιδέαν, ἥτις τὸν ἐνέπνευσε—τῆς συγκροτήσεως ἐκαστοῦ χωρίου εἰς ἴδιον νομικὸν πρόσωπον— ἀλλὰ τὸν θεωρεῖ ἀνεφάρμοστον ἄνευ ὁρισμένων προϋποθέσεων, μεταξὺ δὲ τῶν δικαστικῶν νόμων εὐρίσκει πλείστους εὐστόχους.

(«Ἀκρόπολις» 15 Μαρτίου 1912).

B.

Οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἀκροπόλεως» θὰ ἔχουν δίχως ἄλλο, τὴν περιόγειαν νὰ μάθουν ποῖος εἶναι κατὰ τὸν Βασιλέα ὁ καλύτερος πρωθυπουργὸς ποῦ εἶδεν ἡ Ἑλλὰς. Ὁ Γεώργιος ὁ Α' βασιλεύει πενήντα περίπου χρόνια καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διώρισε (εἶνε ἡ λέξις τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου) ἁλεπαλλήλας δεκάδας πρωθυπουργῶν, τὸν Βούλγαρον λ.χ. τὸν Δελιγεώργην, τὸν Κομμουνδοῦρον, τὸν Θρ. Ζαΐμην, τὸν Κανάρην, τὸν Χαρ. Τρικούπην, τὸν Θεόδ. Δηλιγιάννην, τὸν Κωνσταντόπουλον, τὸν Ν. Δελιγιάννην, τὸν Σωτηρόπουλον, τὸν Δημήτριον Ράλλην, τὸν Ἀλέξ. Ζαΐμην, τὸν Γ. Θεοτόκην, τὸν Κυρ. Μανρομιχάλην, τὸν Στεφ. Δραγούμην, τὸν Ἐλευθ. Βενιζέλον καὶ δὲν ἡξεύρω πόσους ἄλλους ἀκόμη, ἐφρόντισεν νὰ δοκιμάσῃ ὅλα τὰ πολιτικὰ κεφάλαια, ὅλας τὰς προσωπικότητας τοῦ τόπου ὅσαι ἔφησαν καὶ ἀνεδείχθησαν ἢ ἐπρωτάνευσαν μέσα εἰς τὸ κύλισμα πέντε ὁλοκλήρων δεκαετιῶν.

Ἀπὸ ὅλων αὐτῶν τοὺς πρωθυπουργοὺς ποῖον ἐξετίμησε περισσότερον ἢ Μεγαλειότης Του; Ὅλοι ἐνθυμούμεθα μίαν φράσιν ποῦ κατὰ τινὰς εἶπεν εἰς τὸν Γ. Θεοτόκην ὁ Βασιλεὺς.

«Εἶσθε ὁ καλύτερός μου πρωθυπουργός. Οὐδέποτε μ' ἐπικράνατε».

Καὶ μίαν ἄλλην ποῦ (ὅπως ᾄδεται) εἶπεν εἰς τὸν Δημήτριον Ράλλον πρωθυπουργοῦντα καὶ κατέχοντα τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. «Εἶσθε ὁ καλλίτερος Ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν».

Ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ταῦτα ἠμφισβητήθησαν.

Ἐν τοσούτῳ ὑπάρχει ἄτι, τὸ ὁποῖον μὲ πείθει ὅτι ἡ Α. Μ. δὲν προτιμᾷ ἀπὸ τοὺς πρωθυπουργοὺς του οὔτε τὸν Θεοτόκην, οὔτε τὸν Ράλλον. Καὶ τοῦτο εὐρίσκεται εἰς μίαν συνομιλίαν ποῦ ἔκαμεν ὁ Μεγαλειότατος μὲ τὸν Δημήτριον Γούναρην τὸν ὑπέροχον πολίτην τῶν Πατρῶν καὶ σεβαστόν μου—μολονότι εἶναι νεώτατος—φίλον.

Εὐρισκόμενος πρὸ τίνος εἰς τὰς Πάτρας εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Γούναρην πολλὰς φορὰς καὶ νὰ τὸν ἀκούσω νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων μὲ ἡρεμίαν—χάρισμα τῶν ὑπερόχων—καὶ ἐγκαρτέρησιν. Ἐβλεπε τὸ ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως ρεῦμα. Ἦτο ὁ μόνος ὁ ὁποῖος δὲν ἠπατάτο ὡς πρὸς τὴν πιθανὴν ἐκβασὶν τῶν ἐκλογῶν. Ἀπὸ ὁμιλίαν εἰς ὁμιλίαν μίαν ἡμέραν ὁμιλήσαμεν διὰ μίαν ἱστορίαν πολιτικῶν ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι σήμερον. Ὁ Γούναρης τὴν ἱστορίαν αὐτὴν θεωρεῖ δύσκολον ἔργον, ἴσως δὲ ἀδύνατον. Ὑπάρχουν τόσα μυστηριώδη σημεῖα. Μυστηριώδης λόγος χάριν εἶναι ἡ παραίτησις τοῦ Τρικούπη κατὰ τὴν τελευταίαν του πρωθυπουργίαν, δι' αὐτόν. Ἐξ ἄλλου αἱ πηγαὶ μένουν ἀνέκδοτοι. Μὲ ἀγάπην μοῦ ὑπενθύμιζε τὸν ζῆλον τοῦ κ. Βλαχογιάννη διὰ τὴν διάσωσιν μερικῶν πηγῶν τῆς νεωτέρας ἱστορίας καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ συγκροτηθῇ μία ἱστορία νεοελληνική, διὰ καταλλήλου ἐκλογῆς κειμένων, λόγων, ἐγγράφων, ἐπιστολῶν μνημείων ὅλων τῶν διαφόρων ἐποχῶν, ὅπως ἔκαμε μίαν τέτοιαν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἰταλίας ὁ ποιητὴς Καρδουτσι. Μοῦ ἔδειξεν ὁ Γούναρης αὐτὴν τὴν ἱστορίαν. Ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς πέρνει ἓνα λόγον λ. χ. τοῦ 18 αἰῶνος, ἓνα λιβέλλον, ἓνα διπλωματικὸν ἔγγραφο, μίαν σάτυραν, τὰ συναρτᾷ διὰ προεισαγωγῆς καὶ δίδει τὴν εἰκόνα μιᾶς ὁλοκλήρου ἐποχῆς.

Τὸ ἴδιο φρονεῖ ὁ Γούναρης εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ἐδῶ, ἐφ' ὅσον ὡς ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἐκδόσεως τῶν πηγῶν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν μίαν νεοελληνικὴν ἀτόφιαν ἱστορίαν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς κουθέντας μας ὁ Γούναρης μοῦ ἀνέφερε τί τοῦ εἶπε κάποτε ὁ Βασιλεὺς εἰς συνομιλίαν ποῦ ἔκαμε πρὸ καιροῦ μαζί του.

Ὁ Γούναρης εἶπεν εἰς τὸν Βασιλέα.

— Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολυετοῦς Βασιλείας Σας, Μεγαλειότατε, σὰς ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ δεχθῆτε τὰς ὑπηρεσίας πολλῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, πολλοὺς πολιτικοὺς νὰ ἐκτιμῆσετε. Ποῖον θὰ ἤθελά νὰ μάθω, καὶ ἡ γνώμη σας εἶναι πολυτιμωτάτη, ἐξετιμῆσατε περισσότερον; Ποῖος περισσότερον σὰς ἐγέμισε τὸ μάτι; Καὶ ὁ Βασιλεὺς δίκως νὰ διατάσῃ καὶ μὲ τόνον μάλιστα ἐκπλήξεως ὥσάν νὰ ἐπρόκειτο περὶ πράγματος πολὺ γνωστοῦ καὶ ἀνεπιδέκτου συζητήσεως ἀπήντησε:

— Τὸν Βούλγαρον!

Καὶ δικαιολογῶν τὴν ἐκτίμησίν του ταύτην ὁ Βασιλεὺς εἶπεν ἀκόμη.

— Μὴν ἐκπλήττεσθε. Δὲν ἦτο κοινὸς ἄνθρωπος **Ἐπεβάλλετο, τὸν ἀκουαν, τὸν ἐφοβοῦντο**, ἐσυζητοῦσαν τὰς γνώμας του. Ἦτο **ἀρχοντας**. Καὶ ἂν δὲν ἤξευρεν ὁ ἴδιος πολλὰ γράμματα ἐν τοσούτῳ εἴξευρε νὰ εὐρίσκη τοὺς καταλλήλους ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺ κάνουν τῆς δουλειᾶς του.

— Τὸν Σαρίπολον λ. χ.

Ἡ ΝΕΑ "ΕΠΟΧΗ", ΔΗΛΟΙ ΟΤΙ,

Τὸ παρὸν τεῦχος εἶνε τὸ πρῶτον τοῦ Γου ἔτους, Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ μὲ τὴν παροῦσαν ἀποστολὴν θὰ λάβουν καὶ τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων τοῦ βου ἔτους τῆς «Νέας Ἐποχῆς», ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ συμπλήρωμα τοῦ τόμου τοῦτον. Ὁ πίναξ οὗτος παρέχεται δωρεὰν καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Νέας Ἐποχῆς», οἵτινες προμηθεύονται τὰ τεύχη ἐκ τῶν πρακτορείων.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ὅπως εἰδοποιήσωσιν ἡμᾶς διὰ δελταρίου ὅπως προέλθωμεν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων αὐτοῖς τευχῶν τοῦ βου ἔτους.

Συνιστᾶται ἐπίσης ὅπως ἐκ τῶν τευχῶν τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἀφαιρέσωσι τὰ φυλλάδια τοῦ βιβλίου «Ἡ Πολιτικὴ Ἱστορία τοῦ Δημ. Π. Γούναρη», ἅτινα θ' ἀποτελέσουν ἴδιον τόμον.

ΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΝΤΕΣ τὰς συνδρομὰς τοῦ βου ἔτους ΔΕΝ ΘΑ ΔΑΒΟΥΝ πλέον οὔτε τὴν «Νέαν Ἐποχὴν» οὔτε τὴν Ἱστορίαν Γούναρη. Μόλις ἐμβάσουν τὴν συνδρομὴν των θ' ἀρχίσῃ κανονικὴ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

Εἰς τὴν λήψιν τοῦ μέτρου τούτου προήλθομεν μετὰ πολλῆς λύπης· ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι. Τὸ ἔλειμα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἐκ τῶν καθυστερήσεων τῶν δύο ἐτῶν ὑπερβαίνει τὰς **ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΧΙΛΙΑΔΑΣ ΔΡΑΧΜΩΝ!!!**, ποσὸν κολοσσιαῖον διὰ πτωχὴν ἐκδοσιν οἷα ἡ τῆς Νέας Ἐποχῆς».

ΟΙ ΜΗ ΕΠΙΘΥΜΟΝΤΕΣ ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν ν' ἀνανεωθῇ ἡ συνδρομὴ των, **ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ** νὰ ἐπιστρέψουν τὸ παρὸν καὶ τὸ προσεχὲς τεῦχος τὰ ὁποῖα θὰ λάβουν. Ἡ μὴ ἐπιστροφὴ θὰ **ΘΕΩΡΗΘΗ** ὡς **σ ι ω π η ρ α** ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς των.

Συνιστᾶται ἰδιαιτέρως ἡ ἀποφυγὴ ἀποστολῆς χρημάτων ἐντὸς φακέλλων μὴ συστημένων διότι ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι ἀπλῶν ἐπιστολῶν μὲ χρηματικὰ ἐμβάσματα. Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ ἄς προτιμοῦν τὰς ταχυδρ. ἢ τραπεζ. ἐπιταγὰς.

ΝΕΟΝ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΔΡΑΧΜΩΝ 200,000,000—7 1/2 1926

(Ἀπηλλαγμένον παντὸς φόρου)

Τιμὴ ἐκάστης ὁμολογίας Δραχ. 250

Τόκος ἐτήσιος Δραχ. 17.50 0/0

Αἱ κληρούμεναι ἐτησίως ὁμολογίαι μετὰ λαχοῦ ἀποφέρουσιν ἐτήσια κέρδη δραχ. 1.600,000.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἀρχονται τὴν 25 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1926.

Ἐπωφεληθῆτε τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Δανείου τούτου καὶ σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε. Εἶνε ἡ καλλίτερα τοποθέτησις τῶν χρημάτων σας.

ΜΕΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δρχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπένδι στην ἐξοχή.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶναι ἡ ἀποκλιτάστασις εἰς ὥρατον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προίκα των.
Διὰ τοὺς ἀστούς θὰ εἶναι ἡ εὐμάθεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.
ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΗΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἑταιρείας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 12-69

Δ/ΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6%
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
8%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ